

Брой 6 (1947)

Юни 2018 г.

Година LIX, ISSN-0205-0943

Цена 1 лв.

Туристическият вестник

www.btsbg.org

Издание на БТС

Жените на обединена Европа изкачват заедно Черни връх

Под това мото Българският туристически съюз, воден от идеята да се отбележи достойно завършекът на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз и предаването му на Република Австрия, организира на 30 юни представително туристическо изкачване на Витошкия първенец.

Групата ще се състои от по една представителка от държава членка на Европейския съюз. Проявата е посветена и на 145-годишнината от рождението на Алеко Константинов - патрон на БТС, и на избирането на София за спортна столица на Европа за 2018 г.

Повече информация на стр. 24

72-рият Национален туристически поход „По пътя на Ботевата чета - Козлодуй-Околчица“

7-дневен открит урок по родолюбие

В 72-рия Национален туристически поход „По пътя на Ботевата чета Козлодуй – Околчица“, който по традиция се провежда в дните от 27 май до 2 юни, тази година се включиха 1300 деца, студенти и възрастни, от които 1166 ученици от общините Враца, Козлодуй, Бяла Слатина, Роман, Гоце Делчев, Петрич, Сандански, Айтос, Велико Търново, Видин, Габрово, Кърджали, Кюстендил, Ловеч, Плевен, Пловдив, София, Стара Загора, Ямбол, Дряново, Крумовград, Дупница, Троян, Кнежа, Чирпан, Бургас, с. Черни Осъм, с. Търнава, с. Мосомище, с. Борован, Бистрица и Драгоман и др.

Организатори на проявата са Българският туристически съюз съвместно с Областна управа – Враца, със съдей-

ствието на Министерството на образованието и науката, Министерството на туризма, Регионалните управления на образованието в страната, СКО „Легеника“ – Враца, и общините в област Враца, през чиито територии преминава 120-километровият маршрут – най-големият музей на открито в Европа.

Походът бе под патронажа на председателя на 44-ото Народно събрание Цвета Караянчева и бе по случай 142-рата годишнина от героичния подвиг на Христо Ботев и неговата чета.

Дейностите по организиране и провеждане на проявата се финансират от Министерския съвет на Република България и БТС.

Продължава на стр. 11, 12 и 13

Изпълнителният секретар Зорница Радонова

За равностойността през 2017 година и досега и за перспективите пред БТС

Делегатите на Общото събрание гласуват

Уважаеми колеги,

Измина една година от провеждането на 50-ия редовен конгрес на Сдружение БТС. Това бе една тежка година на изпитания, на създаване на трудности и препятствия от определени хора, които нямат нищо общо с туризма, а са водени само от комерсиални цели. Едва ли е възможно за една година да заличим с лека ръка това, което е сторено през последните 15-16 години. Далече съм от мисълта, че всичко, което е било преди нас, трябва да бъде отпечено. Но това, което мога да заявя убедено, е, че поехме по път, различен от досегашния.

Нашата цел е да защитаваме интересите на БТС и наистина да възстановим позициите си - както у нас, така и в ЕС!

Чакаме разволя на различните институции на съда и в прокуратурата. Жалко е, че с финансовите средства, с които разполага БТС, вместо да

подпомагаме членовете на Съюза, ние ги даваме за съдебни дела на различни институции.

Искам да споделя какво успяхме да направим заедно с Председателя, УС на БТС и щатния апарат от Конгреса и до сега.

Българският туристически съюз по своята същност и структура е уникална организация.

Поради разнообразната си дейност трябваше да участваме в разработването на два закона, касаещи БТС – Закона за физическото възпитание и спорта и Закона за туризма.

Продължава на стр. 9 и 10

АБонирайте се за вестник „ЕХО“
ЗА ДА БЪДЕТЕ ЧАСТ ОТ ТУРИЗМА

№ **255**
В каталога на Български пощи или в Централата на БТС

АЛЕКОВА СЕДМИЦА `2018

Посветена на 155 години от рождението на Алеко Константинов, 121 години от неговото убийство и 108 години организирано туристическо движение в град Пазарджик

Програмата включваше:
7 май 2018 - 10.00 ч. - Традиционно засаждане на Алекови гръвчета по гендрологичната пътека „Св. св. Флор и Лавър“ в местността Добра вода;

8 май 2018 - 12.00 ч. - Изложба от снимки на тема „108 години организиран туризъм в град Пазарджик“ - фоайе на Община Пазарджик;

10 май 2018 - 10.00 ч. - Конкурс за детска рисунка в ЦДГ „Валентина Терешкова“ на тема „Един ден в планината“;

11 май 2018 - 12.30 ч. - Поднасяне на цветя на паметника на Алеко в парк „Острова“ с участие на Клуб „Алеко“, граждани и гости на Пазарджик;

11, 12 и 13 май 2018 - Традиционна национална среща на туристите ветерани, включваща активно участие в тържествата, посещение на туристическите обекти в Пазарджик. Домакин - Об-

щина Пазарджик, ТД „Алеко“ и хижа „Добра вода“;

12 май 2018 - 15.30 ч. - Тържествено откриване и старт на Националния туристически маратон „Алеко - 100 км за 24 часа“;

13 май 2018 - 6.45 ч. - хотел „Тракия“. Старт на Регионалния дневен маратон „Алеко - 40 км за 9 часа“;

13 май 2018 - 10.00 ч. - Спортен празник с деца от училищата на град Пазарджик в местността Добра вода;

13 май 2018 - 15.30 ч. - пред Община Пазарджик. Откриване на традиционния ежегоден национален туристически маратон „Алеко - 100 км за 24 часа“, който се провежда за 24-и пореден път;

13 май 2018 - Екскурзия-поход с маршрут: хижа „Добра вода“ - гр. Пещера - пещера „Снежанка“ - гр. Батак - хижа „Добра вода“;

13 май 2018 - Пешеходен преход, посветен на Алеко, в

рид „Каркария“ на Западните Родопи с маршрут: с. Радилово - местността Камилуце - местността Никулска църква - хижа „Добра вода“.

13 май 2018 - 10.00 ч. - Паметникът на Алеко на пътя Пазарджик - Радилово - Пещера. Тържествено честване на Алеко Константинов от гражданите на Пазарджик, гости от гр. София, Пловдив, Стара Загора, Септември, Велинград, Панагюрище, Свищов и др.

13 май 2018 - 11.00 ч. - хижа „Добра вода“ - Тържествено посрещане на участниците в туристически маратон „Алеко - 100 км за 24 часа“ и връчване на грамоти и отличия. Награждаване на ученици - победители от конкурса за есе и рисунка на тема „Един ден в планината“. Заключване на тържествата с любими туристически песни.

ТД „Алеко“, гр. Пазарджик

Туристически маратон „Алеко - 40 км за 9 часа“

На 13 май 2018 г. Туристическо дружество „Алеко“ - гр. Пазарджик, организира туристически маратон „Алеко - 40 км за 9 часа“. Маршрутът на бързото ходене бе: местността Ливадите - местността Камилуце - местността Никулска църква - местността Китна Родопи - летовище „Св. Константин“ - местността Везир тепе - местността Костина могила - местността Кулата - хижа „Добра вода“. На финала участниците бяха наградени с грамоти.

Туристически маратон „Алеко - 100 км за 24 часа“

Туристическо дружество „Алеко“ - гр. Пазарджик, организира на 12 май 2018 г. туристически маратон „Алеко - 100 км за 24 часа“. Същинският старт включваше бягане и ходене по маршрут: с. Дебращица - хижа „Добра вода“ - летовище „Св. Константин“ - яз. „Батак“ - местността Превала - летовище „Цигов чарк“ - гр. Ракитово - гр. Костандово - с. Дорково - местността Кулата - местността Ечименище - хижа „Добра вода“. На участниците в маратона бяха връчени грамоти.

Излетите на Щастливеца

За Алеко Константинов като турист ние имаме сравнително малко данни. Като източници за проучване на маршрутите на пътуванията му биха могли да послужат неговите едва 5-6 кратки пътеписни фейлетона и спомените на близките му. Въпреки че активната туристическа дейност трае само няколко години, той е бил „гост“ на осем български планини: Средна гора (Лозенска планина), Плана, Витоша, Гребен, Рила, Люлин, Стара планина и Родопите. Без да се счита, че са обхванати всичките пътувания на Алеко из нашите планини, би могло въз основа на данните, с които разполагаме засега, да бъдат изброени следните негови маршрути.

София - Германски манастир - Кокалянски манастир - Черни връх - Владая - София (1889)

София - Кокалянски манастир - Урвич и обратно (1889)

София - Василевци - Лопушна - Костинброд - София (1892)

София - Владая - Черни връх - Железница - Самоков - Кобирино бранище - Еленин връх - Рилски манастир - Дупница (1895)

София - Драгалевци - Черни връх и обратно (1895)

София - Драгоман - Цариброд - Желюша - Погановски манастир и обратно (1895)

София - Владая - Княжево - София (1896)

Владая - манастира „Св. Крал, (Люлин) и обратно (1896)

София - Мезгра - Враца - Черепишки манастир - София (1897)

Оряхово - Враца - Мезгра - Черепишки манастир - София (1897)

София - Лом - Видин - остров Малък Калафат - София (1897)

София - Белово - Алабак - Корови - Лъджене - Чепино (1897)

Пловдив - Пазарджик - Пещера - Радилово (1897)

Това са маршрутите на излетите, които можем да установим, че е направил Алеко. Безспорно в тази насока има още да се работи, като не се забравят и пътуванията му в чужбина.

Александър Андреев,
„Планините зоват“

Туристи ветерани катерят Балкана

Двудневен поход по Вазовата екоптека проведеха планинарите от Клуба на туристите ветерани в гр. Лом. В поредната от дъждовни дни на 12 и 13 май се отвори благоприятен „прозорец“ за изкачване в Стара планина. Десет ентузиаста - Пенко Кирилов, Димитър Манойлов, Милко Христов, Александър Александров, Тодорка Анастасова, Виолета Антонова, Николка Кръстева, Мая Лазарова, Дора Христова и Снежана Каменова поеха от Гара Бов (н.в. 459 м) по живописната Вазова екоптека, достигайки крайната точка - село Заселе (н.в. 930 м), и преодолявайки генивела от 431 м. Усилията на планинарите бяха възнаградени с величествен скален венец, от който стремително полита водопадът „Скакля“. Той има няколко стъпала, най-високото от които е 85 м, но общата височина на бовския водопад „Скакля“ е 120 м. Маршрутът ни минаваше първо в подножието на този природен феномен и групата имаше възможност да види как

водите на едноименната река скачат отгоре, високо над главите ни, описвайки парабола и плъзгайки се по величествения скален масив.

След като се отърсихме от хипнозата на това място, продължихме нагоре по най-трудната част на пътеката, която се вие, изсечена в скалите по стълби и парпети. Честите почивки ни дариха със зелена безкрайност. Пред очите ни се откри панорамна гледка на Искърското дефиле, една дълбока долина, от която сме дошли. Най-сетне се озовавахме на равно плато, от което се виждат покрайнините на село Заселе. Преди това обаче погледът ни отново бе прикован от водопада „Скакля“, защото вече сме застанали на ръба на скала, в горния край на водопада, откъдето водата се хвърля надолу и виждаме как се разбива далеч под нас. Гледката те кара да изтръпнеш.

В края на 19 век Иван Вазов често е посещавал този район, а в пътеписа му „Из Мала Стара планина“ се разказва за намира-

щото се в близост село Заселе. От тук е прототипът на неговия герой в разказа му „Дядо Йоцо гледа“. Затова и пътеката носи неговото име - Вазова екоптека.

Обратният маршрут бе по друга пътека, покрай скалата „Зли камък“, на която е седял Дядо Йоцо и е гледал железницата в дефиленето. Внезапно близналият кратък дъжд осуети намерението ни да отскочим и до „Зли камък“. Бързо се спуснахме до Гара Бов и се потопихме в прозата на цивилизацията.

В началото на месец май двамата представители на клуба - Дора Христова и Снежана Каменова, се изкачиха до хижа „Коман“ в Троянския Балкан и взеха участие в празника, посветен на 106-годишнината на организирания туризъм в гр. Троян.

През месец юли туристи ветерани от Ломския клуб ще се включат в Третия национален поход „Троянски Балкан - По пътеките на Апостола“.

Снежана Томова

Туристически поход до защитената местност Вран камък

На 12 май 2018 г. ученици от СУ „Св. Паусий Хилендарски“ - гр. Златица, членове на групата по туризъм към ТД „Свищи плаз - 2013“ и представители на дружеството проведоха поход до местността Вран камък в землището на с. Петрич. Проявата премина под знака на честването на 142-рата годишнина от Априлското въстание. Ваня Велчева разказа на групата за зверски убитите жители на селото при потушаване на въстанието, както и за лейди Емили Странгфорд,

изиграла важна роля за възстановяване на селото. Тя събира средства и оборудва 6 болници в най-опустошените селища след въстанието, едната от тях – в с. Петрич. Закупува храна и добитък, които раздава на най-бедните. Учениците положиха венец пред паметника-камбана и склониха глава в памет на загиналите въстаници.

Хубавото време позволи туристите с бодра стъпка да потеглят към върха. Ентусиазираната група пое по стар римски път, минаващ през красива гора.

Аромат на цъфнали акации и весел птичи хор съпътстваха децата през цялото време. Направихме кратка почивка, за да се насладим на опияняващата красота и свежест на майската гора. Неусетно стигнахме до скалната панорама Вран камък. Пред нас се разкри пленителна гледка към Средна гора, Стара планина, та чак до Рила. Направихме пикник и отпочинахме на меката и дъхава горска полянка, която беше обсапана с цъфнали билки – мащерка, див божур, горски ягоди, здравец. Преди да си тръгнем

обратно, обещахме, че ще се върнем отново на това изумително място – защитена природна местност за опазване на птичата популация, единствено в нашия ра-

йон.

Вечерта част от групата присъства на възстановка и зоря в памет на Априлци.

Благодарим на г-н Николай Лилов, кмет на

село Петрич, помогнал ни да осъществим този поход. Пожелахме си до нови срещи с любезните жители на с. Петрич.

Неца Герова

„Бодлите на розите ‘2018“ - голямото състезание на малките ориентировачи

Туристическо дружество „Орлово гнездо“ и Клубът по ориентирване „Орлово гнездо 1957“, с подкрепата на Община Казанлък, проведоха на 18 май 2018 г. около ОУ „Христо Ботев“ в с. Енина състезанията по ориентирване за Кула „Бодлите на розите ‘2018“.

В късата, средна и дълга дистанция участваха всички ученици от Енинското училище и от ОУ „Св. Климент Охридски“ - гр. Крън. 210 деца, водени от директорките Детелина Начева и Мария Кафалиева и придружавани от учителите си, съпроводени и инструктирани от ветераните ориентировачи Тончо Нейчев и Христо Ангелов, преминаха през живописните маршрути около училището, Старата църква и паметника на Онуфрий Хилендарски, след което финишираха в двора на старото

школо.

Подобна карта с легенда за основните топографски знаци и специална диплома от Световната федерация по ориентирване по случай Световния ден на ориентирването бяха връчени на всички участници.

Христо Ангелов

Празник по повод 116-годишнината на ТД „Орлово гнездо“

На 12 май 2018 г. на хижа „Малка Бузлуджа“ тържествено бе отбелязана 116-годишнината на ТД „Орлово гнездо“ - Казанлък. Прекрасното пролетно време позволи на туристите, тръгнали на поход от гр. Шипка, и членовете от останалите клубове да се съберат пред хижата в 12:00 часа за откриването на тържеството. Председателят на ТД „Орлово гнездо“ г-н Жельо Желев поздрави членовете по случай годишнината. Приветствие поднесе и г-н Дечко Бакоев – художествен ръководител на ВГ „Севтополис“. Празничната програма продължи с изпълнения на

туристически песни от ВГТП „Ехо“ и хумористична сценка, изпълнена от членове на вокалната група. Клуб „Бузово кале“ поздрави всички със своя химн, след което празникът приключи с няколко общо изпълнени песни под акордеонния съпровод на г-н Дечко Бакоев.

Тошка Тенева

Ата-нас Тодоров от София е носител на златна значка. Има 100 печата и 100 марки от Националното движение „Опознай България – 100 НТО“. Започнал е през 2016 г. да посещава обектите и в рамките само на около 7 месеца успява да събере 100-те печата. Впечатлен е от Планетариума в Смолян и от красотата на Родопите. Заинтригувал е и близките си да се включат в движението.

Полина Горанова е на 25 години и живее в София. Носител е на златна значка от Националното движение „Опознай България – 100 НТО“. През последните три години активно обикаля страната и събира печата. Сред любимите ѝ обекти са Националният исторически музей, Триградското ждрело и пещерата Дяволското гърло, Ягодинската пещера и Рилският манастир, Етнографският музей „Етъра“ и др. „Ще започна отначало да обикалям, по веднъж не е достатъчно. Искам да опозная различните етнографски области, защото те всички са уникални“ – категорична е тя.

Христо Христо-зов и майка му Елена Андонова са носители на златна значка от Националното движение „Опознай България – 100 НТО“. И двамата са от Перник, от 2011 г. са се включили в движението. Христо е впечатлен най-силно от с. Боженици, което го е завладяло с автентичната си атмосфера, тишината и спокойствието. А и наблизо са Дряновският манастир, пещерата „Бачо Киро“, красивата Трявна.

Из потайните кътчета на Краището

За Световния ден на предизвикателството туристите от Туристическо дружество „Осогово“ - гр. Кюстендил, се присъединиха към поканата на трънското дружество и се включиха в изкачването на предизвикателния преход до връх Щърби камик (1478 м). Разположен е на границата между България и Сърбия в западните части на Руй планина. Въпреки много лошата прогноза за времето, в изкачването на връх Щърби камик взеха участие около 230 човека от Кюстендил, Перник, София, Радомир, Трън, Босилеград. Преди похода на една отбивка бе организирана томбола и секретарят на ТД „Осогово“ раздаде атрактивни награди, отпуснати от Българската асоциация „Спорт за всички“ към Министерството на младежта и спорта и Община Кюстендил. Изкачването започна от село Насалевици, при църквата „Рождество Богородично“, където е и 600-годишният дъб, спечелил първо място на миналогодишния конкурс „Дърво на годината“.

„По няколко причини вече познаваме добре повечето големи планини в България. Търсим нови и непознати маршрути за един ден, на някоя по-висока точка в България. Защото кое е най-предизвикателното, най-впечатляващото и магнетично място на всяка планина? Разбира се – върховете ѝ. Затова крайната цел на разходката ни из Руй планина беше връх Щърби камик“ – споделиха туристите от кюстендилското дружество.

Маркираните пътеки и утъпканите маршрути са рядкост, а специфичният релеф на планината е истинско предизвикателство дори за опитните в ориентирането туристи. Но ентузиастите от трънското дружество вече са направили чудесна и достъпна до върха маркировка. Разстоянието до върха бе около 5 км, с денивелацията 600 метра. Последните 500 метра от маршрута бяха с по-сериозен наклон, но гледките, които се откриха, си заслужаваха всичките ни усилия. Мястото е обозначено с гранитна пирамида, която е за гранитен знак. Днес можеш на воля да прескачаш границата и да се разхождаш из Сръбско, да се връщаш в България и пак, и пак... На планината

явно ѝ е напълно безразлично чия собственост е била или ще бъде, защото знае, че винаги ще остава след всички ни – ще посреща тези, които са дошли с отворени сърца и добри намерения при нея, и ще ги изпраща подobaващо – с благослов.

Точно срещу нас на самата граница е кацнал първенецът на планината – връх Руй (1706 м). Зелениград се е прострял в три махали по южните склонове на Руй планина. Тази гледка към Зелениград, с могъщия Руй зад гърба, дава на

Чудинската. Около името ѝ се носи шега, че хората се чудели къде се намира. Истината е, че е наречена на едно закътано в планината село – Чудинци. На това място е и най-западната точка на България. Няколко километра по-надолу се намира пресечната точка на три граници – на България, Сърбия и Македония, където на 7 октомври, на 106-а пирамида, ще се събъраме туристите от трите държави.

Седим на връх Щърби камик. Правим снимки. Всеки преди-

тендил бяхме планирали да се отбием до Музея на бусинската керамика. Село Бусинци се слави от векове със своята керамика. По време на Възраждането местната Бусинска школа е достигнала разцвета си, а в селото, в почти всяка къща, са се въртели гърнчарски колела. В Бусинци се е намирало и първото българско училище по керамика. Останахме впечатлени от богатата етнографска експозиция - над 200 оригинални експоната бусинска керамика от стари майстори, както

хора. Когато отидете в трънския край, мислите, че сте дошли на края на света! Защото не е пренаселено, защото е в планината и защото изобилства от девствена красота. Отпечатъците на времето са напастени по стените на къщите, сезоните шепнат през звуците на агнета, блъбукането на р. Ерма, езика на птиците...” - признаха впечатлените туристи от Кюстендил.

На връщане към България настроението на всички бе приповдигнато от похода и

очите безбрежен хоризонт. Тук наистина потъваш в зелена безкрайност.

На юг от върха ни се разкрива една от най-интересните планини в района - Кървав камък. Приятелите ни от трънското дружество ни поканиха да го посетим през септември. Това страховито име идва от една много ефектна скала, скрита в гората. Според едни тя се обагрля в червено при изгрева на слънцето, според други във времента на Османската империя там са били избивани хора и пролятата кръв дала името ѝ. По пътя на юг се стига до другата голяма планина в Краище – Милевската планина. Още по на юг е една от най-непосещаваната планина в България

вява красотата, емоцията. Съзерцаваме хоризонта, поемаме на големи глътки чувството за свобода, което ни подарява, и усещаме как планината полка ни прекроява и смалява – показва ни колко сме малки и незначителни. Правим още и още снимки. А най-хубавото е, че се чувстваме и пречистени, и заредени, и нови, защото сме получили поредната порция планинска мъдрост.

На връщане от върха домакините са ни подготвили отново изненада. На едно от кътчетата за почивка ни почерпиха с вкусна баница и домашно овче кисело мляко. Трудно е на човек да се отдели от тези красоти и приятели, но на връщане за Кю-

стендил бяхме планирали да се отбием до Музея на бусинската керамика. Село Бусинци се слави от векове със своята керамика. По време на Възраждането местната Бусинска школа е достигнала разцвета си, а в селото, в почти всяка къща, са се въртели гърнчарски колела. В Бусинци се е намирало и първото българско училище по керамика. Останахме впечатлени от богатата етнографска експозиция - над 200 оригинални експоната бусинска керамика от стари майстори, както

изживяванията в този прекрасен ден. Днешният ден ние го посветихме и на нашия приятел Стефан Иванов - майстор на спорта по туризъм, създател на туристическия хор „Осоговско ехо“, елитен планински водач, възпитател на стотици млади туристи, автор на туристически пътеводители и книги за природните забележителности на кюстендилския край, почетен гражданин на община Невестино, почетен гражданин на община Кюстендил. Председател на секциите по туризъм и алпинизъм в Кюстендил, човек, посветил наистина целия си живот и цялата си енергия на туристическото движение. На 12 май Стефан Иванов щеше да навърши 86 години. Като дългогодишен планински водач, той преведе през десетки нестандартни маршрути стотици хора от различни поколения, пред които разкри непознати красоти на българската природа. Той ни научи на любов към планината. За него тя беше храм, пречистваща сила, на която се бе посветил. Когато бродим по планинските пътеки, ние винаги го чувстваме в полъха на вятъра, в полета на птиците, пеем неговите любими песни, говорим за него – няма как да го забравим. Няма как! Той остана „Епохата Стефан Иванов“, която няма как някой друг да повтори!

„Голямото гостоприемство и чудесната природа ни карат да се върнем отново по тези красиви места. Има нещо странно в тези планини от Краището. Привличат като магнит, така че, когато си тръгвате, ви остава едно съжаление в душата. Може би приказките на хората, може би тяхната откритост и сърдечност са част от това чувство. Никъде, ама наистина никъде не сме срещали такива

изживяванията в този прекрасен ден.

Днешният ден ние го посветихме и на нашия приятел Стефан Иванов - майстор на спорта по туризъм, създател на туристическия хор „Осоговско ехо“, елитен планински водач, възпитател на стотици млади туристи, автор на туристически пътеводители и книги за природните забележителности на кюстендилския край, почетен гражданин на община Невестино, почетен гражданин на община Кюстендил. Председател на секциите по туризъм и алпинизъм в Кюстендил, човек, посветил наистина целия си живот и цялата си енергия на туристическото движение. На 12 май Стефан Иванов щеше да навърши 86 години. Като дългогодишен планински водач, той преведе през десетки нестандартни маршрути стотици хора от различни поколения, пред които разкри непознати красоти на българската природа. Той ни научи на любов към планината. За него тя беше храм, пречистваща сила, на която се бе посветил. Когато бродим по планинските пътеки, ние винаги го чувстваме в полъха на вятъра, в полета на птиците, пеем неговите любими песни, говорим за него – няма как да го забравим. Няма как! Той остана „Епохата Стефан Иванов“, която няма как някой друг да повтори!

Силвия Михова,
секретар на ТД „Осогово“,
гр. Кюстендил

Екскурзионна проява на елховските туристи

Човешкото око е ненаситно. Винаги иска да се наслаждава на красотата, която среща тук и там. И никога не му е достатъчна. Знае, че има и още и не може да се обхване цялата наведнъж.

Туристи от ТД „Родни простори“ – гр. Елхово, в началото на май отново разгледаха с интерес непознати кътчета от България и Румъния. Впечатлени от неповторимостта им, те ги отнесоха

в родното градче чрез спомените си. Историческите музеи на Севлиево, Ботевград и Враца им разкриха тайните си. Костницата в Скравена им напомни за подвига на Ботевите четници. Паркът „Николае Романеску“, кокетните улици, фонтаните в Крайова и сеплите улици на Калафат в Румъния им поднесоха незабравими емоции под майското слънце. Страхотен фон за снимки се ока-

заха и Бабините Видини кули, Белоградчишките скали и Влакът на поп Андрей в Монтана. Паркът „Врана“ край София им вдъхна от магията и обаянието си.

В очакване на следващата екскурзионна проява, зареждайки се от очарованието на тази, всеки се зарече да не я забравя никога.

Мария Гюзелева,
гр. Елхово

Кюстендилските туристи по стъпките на Иван Вазов

„По стъпките на Иван Вазов“ - така нарекоха своята екскурзия туристите от ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил. Вазовата пътека се намира между село Заселе и Гара Бов. Този кът многократно е посещаван от патриарха на българската литература. Тук той написва произведенията „Из мала Стара планина“ и „Дядо Йоцо гледа“. Затова и маршрутът е кръстен на негово име.

Искърското дефиле е изключително живописно най-вече през пролетта. Стръмните склонове на Стара планина, спускащи се към Искър, са обгърнени

близо 85 метра, второто – 20 метра, следвани от няколко по-ниски. Общата му височина е приблизително 120 метра.

„Вървим по Вазовите стъпки, спираме на слънце и се любиме на цъфналите дървета, уханието на цветята. Почти не усетихме кога сме стигнали в подножието на водопада. Посрещна ни шумът на бушуващата вода. Буйна, непокорна. Сякаш водата извира от скалата. Водата се разбива в скалите. Легените пръски отскачат и се стопяват по лицата, косите и грехи-

в хиляди цветове. Гара Бов е началото на две екопътеки, водещи към едни от най-високите и красиви водопади в България. Ние избрахме водопада Скакля. Той е четвъртият по височина водопад у нас. Представлява каскада, първото стъпало от която е високо

те ни. Пътеката се спуска под водната струя, която се превръща в река. Трудно се разделяме с това място. Обръщаш се назад и пак ахваш. Напредваме бавно. Каменните стъпала улесняват изчакването най-вече заради парчетата. Вървим към мястото, от-

където се спуска водопадът. Виждаме отвесните скали, три полежати хълма в далечината и разпръснати къщи с керемидени покриви.

Вече сме върху самия водопад. Проломът на река Искър ни се разкрива в цялата си прелест от височината на наблюдателната площадка. Отвесни варовикови скали с уникално разнообразие на карстови форми, дупки, пукнатини и пещери. А в дълбочината природата е сътворила едно чудо, наречено Искърско дефиле. Река Искър дефилира пред погледите ни и е прекрасен фон за перфектната снимка. Поснихме достатъчно и се запътихме към автобуса. Продължихме атрактивното си пътешествие по пътя към връх Сърбеница (1481,6 м н.в.) - най-високият връх на Понор планина. Навлязохме в откъснатия район на планината, с десетки махали, накацали по склоновете, стада, пасящи на воля и тишина. От село Зимевица започна пешеходният ни преход към върха. Склоновете на планината обаче са стръмни и изпъстрени със скални венци, които сякаш охраняват достъпа до просторните земи горе. Такива скалисти стени украсяват и подножията

на повечето върхове, издигащи се над билото. Разходката до върха ни отне около 2 часа. Панорамата отвисоко е великолепна - Зимевица се вижда като на длан, а топлите цветове на пролетта багрят много красиво поляните под върха, както и хълмистото било на Понор планина, което оттук изглежда безкрайно. В далечината се забелязва връх Ком, а в обратната посока се гледат високите части на Голема планина - отвъд река Искър. Вижда се почти цялата Врачанска планина с първенеца ѝ връх Бегличка могила.

Оставихме планината, заредени с енергия и емоции, и се отправихме към село Заселе, където ни чакаше автобусът.

„Вече знаехме защо самият Иван Вазов е обичал да се разхожда в този район“ - споделиха туристите.

Предстоеше ни обратният път към дома. Оставихме в София част от групата. Благодарихме на Диана Чавдарова – нашата водачка, и си пожелахме: „До нови срещи!“ Така приключи тази изключително емоционална екскурзия.

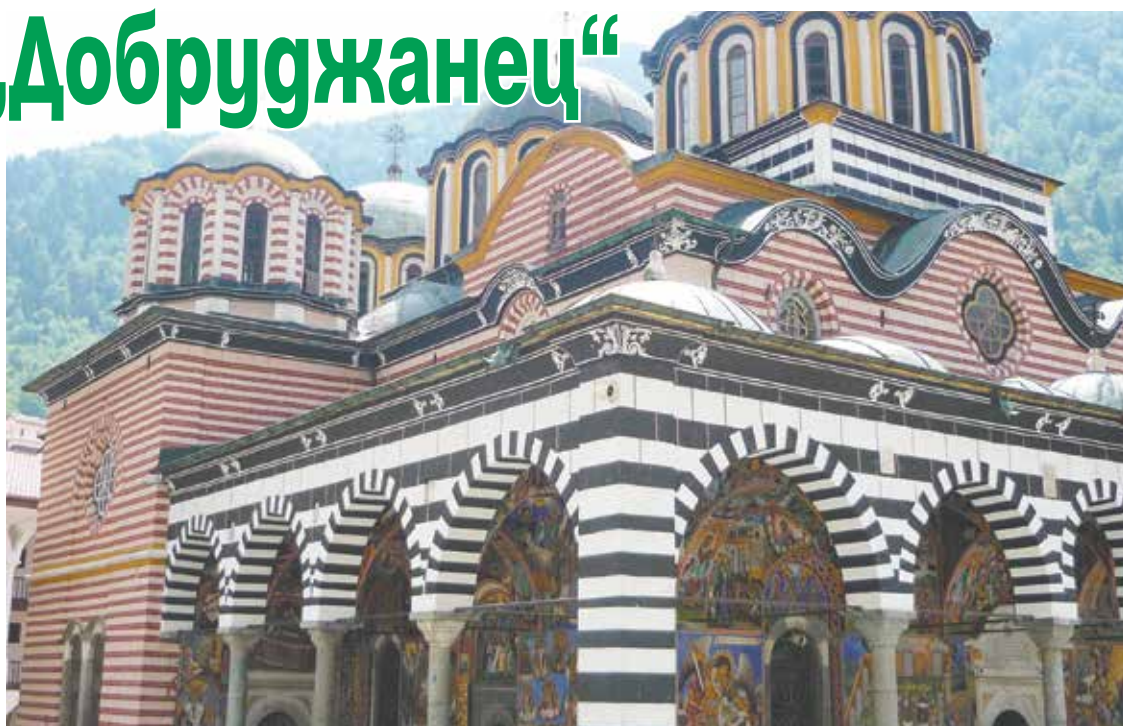
Силвия Михова, секретар на ТД „Осогово“, гр. Кюстендил

Автопоход на ТД „Добруджанец“

От 4 до 7 май 2018 г. ТД „Добруджанец“ - гр. Генерал Тошево, организира и проведе своя традиционен автопоход на групата Генерал Тошево – гр. Тараклия (Република Молдова) – гр. Кишинев. Тръгнахме по обяд и вечерта пристигнахме в Тараклия. Посрещна ни г-н Павел Матвеевич – зам.-председател на Тараклийския районен съвет. Настанихме се в местния хотел. На 5 май с автобус потеглихме за Кишинев. По пътя се отбихме в красива горска местност, за да разгледаме нова, голяма църква, която бе с внушителни размери. В гр. Кишинев нашият домакин ни разведе в центъра, разгледахме сградата на Министерския съвет и други обществени сгради. Разходихме се в градската гра-

дина, където наблюдавахме фонтана и паметниците на бележити молдовяни. По обратния път на няколко километра от града посетихме известната в цял свят винарна изба, считана за една от най-големите в света. Избата е в катакомби, от които са се вадели камъни и материали за строежите в Кишинев. Направена е като селище с улици, като на всяка от тези улици се съхранява отделен сорт вино. Отлежават качествени червени и бели вина, а отскоро се произвеждат пенливи вина по технологии на френските пенливи вина от областта Шампан. Впечатли ни залата с колекции, от които са си поръчвали известни личности, като Меркел, Путин, Саркози.

На 6 май в Тараклия, по

повод празника на града, се включихме в светата литургия. Присъстваха много

граждани и гости от други райони и побратимени градове. Бе поканен на трибуната и водачът на нашата група. Той сърдечно благодари на домакините за гостоприемството и им пожела здраве и благоденствие.

След тържеството ни очакваше приятна изненада – г-н Матвеевич ни заведе в пионерския лагер „Албасдор“ на 20 км от града. Тук ни организираха пикник сред дивната природа. Директорът на пионерския лагер ни уведоми, че бихме могли да

гойдем тук отново по времето, когато няма ученици и базата е свободна.

Преди да потеглим за България, г-н Матвеевич ни заведе на своето работно място в Районния съвет на гр. Тараклия. Запозна ни с работата, която извършва, и с някои дейности, които предстоят в Тараклия и района. Разделихме се с уверението, че ще имаме нови срещи.

Димо Димов, председател на ТД „Добруджанец“, гр. Генерал Тошево

Заповядайте от 20 до 22 юли 2018 г. на XVIII ВЪЗПОМЕНАТЕЛЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПОХОД - ПРЕКЛОНЕНИЕ „ПО ПЪТЯ НА ЧЕТАТА НА ЦАНКО ДЮСТАБАНОВ“ - един урок по родолюбие и патриотизъм, движещ се в зелената приказка на Предбалкана и Балкана, с възпроизвеждане на събитията от Април

ПОКАНА

1876 г., посветен на 175 години от рождението на Цанко Дюстабанов, 142 години от Априлското въстание, 82 години от освещаване паметника на четата в местността Ранни бунар - мястото на

последното ѝ сражение под връх Марагидик в Стара планина.

Подробности и заявки за участие:
До 13.07.2018 г. на тел.: 0898451660; 0884917706; 0878764443

Инж. Милка Караджова

Пролетна традиция

Много пъти сме посещавали хижките в околностите на градовете Шумен и Търговище, но нито веднъж не сме обърнали очи към самите градове – най-вече поради липса на време.

Тази пролет ветераните от ТД „Родни балкани“ – гр. Варна, направихме през месец април две екскурзии, които да отразят повечето от историческите и културните ценности, намиращи се в тях. А там има какво да се види – от гревността до наши дни.

Проучванията в Шуменската крепост доказват, че животът по тези места е кипял и преди 3200 години. По време на Първата и Втората българска държава тя е важна военна твърдина, бранеца столиците Плиска и Преслав, а по-късно се превръща в голям административен център, подчинен на столицата Търново.

През 1388 г. градът и крепостта падат в ръцете на османците. През 1444 г. по време на похода на крал Владислав III Ягело и Ян Хуняди градът е опожарен и освободен с помощта на българското население. Но след неуспеха на похода отново пада под властта на поробителите. Скоро след това, в края на 15 век, се изгражда ново селище, което вече се намира по-ниско в равнината.

През 1942 г. в Шумен се установява учителката от Варна Вера Антонова. През 50-те години на миналия век тя оглавява Отдела за археология към Историческия музей. Започва разкопки на десетки обекти в околността, но най-високо признание получава след 1957 г., когато започва работа в Шуменската крепост. Това, което намира и изследва, отваря нова страница в историята на Шумен и днес крепостта е добре проучен и консервиран археологически резерват.

Отбихме се в шуменския квартал Дивдядово, където се намира първият ученически пансион за бедни деца, организиран през Възраждането от „съзвездието Блъскови“.

В града част от туристите разгледаха Томбул джамия. Млад екскурзовод изнесе

вънлуваща беседа за построяването на величествения мюсюлмански храм – втори по големина в Османската империя.

След това се насочихме към старата част на града с възрожденските къщи-музеи на Панайот Волов, Добри Войников, Панчо Владигеров и богата чорбаджийска къща на местния търговец и кмет Димитраки Хаджипанев. В нея от март до август на 1851 г. е живяло семейството на унгарския национален герой Лайош Кошут, ръководител на Унгарската революция от 1848–1849 г. През септември 1848 г. Кошут оглавява „Комитет за защита на Родина“ и като такъв организира отпор срещу императорските войски. През април 1849 г. император Франц Йосиф ликвидира унгарските свободи. Кошут насърчава унгарския парламент да обяви династията на Хабсбургите за свалена от власт, а самият него да обяви за управител на Унгария. Обаче четири месеца по-късно с революцията е свършено поради възникнали разногласия. Кошут предава пълномощията си и преминава Дунав, укривайки се в пределите на Османската империя. Задържан е във Видин до началото на 1850 г. Тук пристигат и десетки негови съмишленици, които намират убежище и работа из цялата страна.

В къщата има документи, снимки, лични вещи, униформи и дори скулптури на видния син на унгарския народ, подарени с благодарност от родната му. Музеят е създаден през 1949 г.

Върнахме се обогатени от информацията и за първи път стоплени от хубавия пролетен ден.

Точно след 15 дни се отправихме към град Търговище – в подножието на Преславска планина.

Големият чешки историк Карел Шкорпил за първи път обръща сериозно внимание на местния обект Крумово кале през 1910 г. Легендите разказват, че прочутата битка между Крум Страшни и Никифор I Геник не се е състояла във Върбишкия, а в тукашния Девентски проход през 811 г. Видният учен стъпва на

описанието на българските земи, направено през 12 век от арабския географ Ал Идиси. Според него намиращият се тук град Мисионис или Масиунис е „стар и значителен град, който лежи до подножието на една височина във водна и превъзходно положена страна и извлича голям доход от търговията“.

През 60-те години на миналия век Димитър Овчаров – директор на музея в Търговище, започва разкопки.

Групата туристи ветерани имаме амбициозната задача да разгледаме част от музеите в града. Започнахме със Славейковото училище. По време на Възраждането българите от Ески Джумая усетили, че замозването на населението не може да не бъде подплатено с образование на по-високо ниво. Учителите Спиридон Грамагов и Янко Девеаков организират честване на светите братя Кирил и Методий през 1859 г. и стават инициатори на строителството на ново класно училище. В кондиката е записано: „Ние, жителите на Ески Джумая, от ревност за народно просвещение, за да улесним още повече образованието на нашите младежи, общо и единодушно одобрихме да въздвигнем от основи едно ново училище.“ Строителството се осъществява изключително с дарения и са

поканени най-добрите майстори на училища по това време – Димитър Сергюв и уста Генчо Кънев. Около година тук работи като учител и редактор на в. „Гайда“ и видният възрожденски просветител Петко Славейков, който произнася пламенно слово при освещаването на сградата в деня на Светите Седмочисленици. Във вестник „Гайда“ той отразява, че „...такова здание, както това, засега в сичката България второ няма“.

В дома на х. Ангел Хаджидрумеv, прекрасен образец на възрожденската архитектура, е разположена етнографската експозиция. Тя отразява бита и традициите на градското и селското население в района – християни и мюсюлмани от 19 и 20 век. По време на Освободителната война през 1877 г. тук се случват събития, които следи се виждат и днес. В рамката на голямото стеноно огледало има дупка от куршум, а на пода се забелязват петна от пролята кръв.

В старото училище „Хаджи Руси“ е богата археологическа колекция на района. Тя разказва за медно-каменната епоха, за останки от тракийски селища, за римски и ранновизантийски строежи. Край сегашните села Овчарово, Поляница, Подгорица, Кралево и Драгановец имало развити селища от най-дълбока древност. И, разбира се, Мисионис

и Ески Джумая, които също като Шумен имали за „присланище“ Варна.

Време беше да се отправим към прохода, от който тръгва пътеката за Мисионис. Изненадващо там ни посрещна Ангел Конаклиев – археологът от Историческия музей в Търговище, върху чиито плещи лежи голямата заслуга по разкриването на гревния град. Всички, които се изкачиха по стръмната пътека, бяха очаровани от обясненията в движение и на място.

Останалите долу се насладиха на гледката с „белия кон“, очертан в насрецините скали, а също така и на свежия въздух.

Всички се насочихме към водопад Боза по стар асфалт и калдъръм. Пред очите ни на отсрещния бряг на малката рекичка блеснаха сребърни струи като красива дантелена завеса. Скалите са високи около десетина метра, но свежата зеленина наоколо създава усещане за вълшебство. То се усилва и от чудния ромон и хиляди пръски на падащата в рекичката вода.

Напуснахме с мъка прохладния кът след много снимки и пожелания за нови приключения. Дано и посрещането на следващата пролет съчетаем с историята и природата.

Боянка Койчева,
гр. Варна

Буйновското ждрело

Буйновското ждрело е най-дългото ждрело в България. Намира се между селата Ягодина и Тешел. То е образувано от рушащото действие на Буйновската река, която с течение на времето е издълбала мраморните пластове и е създала един внушителен по размери природен феномен. Скалите, обграждащи Буйновската река, са на места високи няколко метра, а в най-тясната си част са наречени „Вълчи скок“ – местните хора разказват, че зимно време оттам прескачат вълците, за да нападнат кошарите. Това е само легенда, но отлично се вижда, че на места ждрелото е толкова тясно, че отвесните брегове почти се допират.

Цялата местност е с много добре развит карст – само в землището на село Ягодина има 36 пещери, най-известната от които е благоустроената Ягодинска пещера. Освен пещери, в мраморните скали водата е издълбала и други интересни форми. Близко до Ягодинската пещера се намира естествен скален мост. А недалеч от него се намира и красивият водопад – Пръскалото.

Буйновското ждрело е достъпно както пеша, така и по асфалтов път, който минава до реката – в самата основа на скалите. Пътят е еднолен, с насрецино движение – не се препоръчва за тежкотоварни автомобили.

Красотата на Буйновското

ждрело вече е достъпно и от „птичи поглед“ благодарение на остроумната и креативна идея на местното туристическо дружество. Съоръжението „Орлово око“ е метална площадка, разположена на стръмния склон на високата 1563 м връх Свети Илия, от която се разкрива красива гледка към цялата околност. При добро време могат да се видят целите Родопи, върховете на други български планини и дори част от Гърция.

В района са изградени и няколко туристически пътеки. Буйновското ждрело е обявено за природна забележителност през 1971 г.

Фани Петрова

ТД „Кайлъшка долина“ – Плевен, на 117 години

На 19 май 2018 г. ТД „Кайлъшка долина“ – Плевен, със съдействието на Община Плевен, проведе своя празник по случай 117-годишнината от основаването на дружеството. На него присъстваха над 200 души. Гости бяха г-н Атанас Кършев – гл. експерт в Министерството на младежта и спорта, г-н Иван Кюлджийски – зам.-кмет на Община Плевен, и г-жа Таня Митранова – началник-отдел „Младежки дейности, спорт и туризъм“ в Община Плевен.

Наградите – купи, медали и грамоти, бяха осигурени от Община Плевен.

Членове на Клуба по пешеходен туризъм, с председател Поля Генчева, тръгнаха от началото на парк „Кайлъка“ към хижа „Среброструй“. Към тях се присъединиха Атанас Кършев и Таня Митранова.

В 9.30 часа на хижа „Среброструй“ Таня Боева – ръководител на празника, пожела на всички приятно изкарване и успехи на състезателите.

За настроение на всички хор „Кайлъшко ехо“, с диригент Весела Дундакова и корепетитор Теодора Тодорова, изпълниха няколко песни. Клубът на ветераните туристи също поздрави с песни участниците в празника.

Тук се проведеха състезанията за приз „Кристален еделвайс“ – „Кайлъка-2018“, където участваха ученици от: ПГХВТ „Луи Пастьор“ – гр. Плевен; ПГ по ПСТТ „Георги Раковски“ – гр. Плевен; ОУ „Д-р Петър Берон“ – гр. Плевен; ПГ по транспорт

„Проф. Цветан Лазаров“ – гр. Плевен; ПГ по туризъм „Алеко Константинов“ – гр. Плевен; ОУ „Отец Паисий“ – гр. Кнежа, и ПГЗ „Стефан Цанов“ – гр. Кнежа.

Учениците участваха в състезания в комбинирана спортно-туристическа щафета, теглене на въже и построяване на палатка.

В организацията и провеждането на състезанията участваха Надежда Найденова – председател на Клуба на учителите за ученически туризъм, Димитър Петров, Стефан Андреев и Валентин Цанов – от Клуба по пешеходен туризъм, Ангел Стефанов – председател на Колоклуба, и Мирослав Иванов – от Алпийския клуб.

На хижа „Среброструй“ се проведе състезание по колоездене с ученици под ръководството на Ангел Стефанов.

В състезанието по спортно ориентиране участваха деца от 10 до 14 години с организатор Петър Иванов – председател на Клуба по ориентиране.

На яз. „Тотлебен вал“ в парк „Кайлъка“ се проведе воден слалом в тихи води за мъже. Организатор бе Веселин Гърков – председател на Клуба по воден туризъм.

В 13.00 часа всички участници в празника на дружеството се събраха на хижа „Среброструй“ за обявяване на резултатите от проведените състезания. Атанас Кършев и Таня Митранова поздравиха участниците в празника и победителите в състезанията.

ята. Наградите връчиха Атанас Кършев, Иван Кюлджийски и Таня Митранова.

Резултати от класиранията:

За приз „Кристален еделвайс“:

5.-7. клас – комплексно класиране: 1. ОУ „Отец Паисий“ – гр. Кнежа; 2. ОУ „Д-р Петър Берон“ – гр. Плевен, и 3. ПГХВТ „Луи Пастьор“ – гр. Плевен.

8.-12. клас – комбинирана спортно-туристическа щафета: 1. ПГ по транспорт „Проф. Цветан Лазаров“ – гр. Плевен; 2. ПГЗ „Стефан Цанов“ – гр. Кнежа, и 3. ПГ по туризъм „Алеко Константинов“ – гр. Плевен.

8.-12. клас – теглене на въже: 1. ПГЗ „Стефан Цанов“ – гр. Кнежа; 2. ПГ по транспорт „Проф. Цветан Лазаров“ – гр. Плевен, и 3. ПГ по ПСТТ „Георги Раковски“ – гр. Плевен.

8.-12. клас – построяване на палатка: 1. ПГЗ „Стефан Цанов“ – гр. Кнежа; 2. ПГ по транспорт „Проф. Цветан Ла-

заров“ – гр. Плевен, и 3. ПГ по ПСТТ „Георги Раковски“ – гр. Плевен.

Кристалният еделвайс спечелиха учениците от ПГЗ „Стефан Цанов“ – гр. Кнежа.

Победителите в състезанието по колоездене бяха наградени с грамоти:

1.-4. клас: 1. Даниел Георгиев Крумов

5.-7. клас: 1. Мариян Йотов – ОУ „Д-р П. Берон“ – Плевен; 2. Владислав Енчев – ОУ „Д-р П. Берон“ – Плевен, и 3. Христо Кошерски – ОУ „Отец Паисий“ – Кнежа.

8.-12. клас – момичета: 1. Лидия Шкортова и 2. Кристина Георгиева. Момчета: 1. Камен Стефанов Иванов; 2. Кристиан Никол и 3. Даниел Василев.

В състезание по спортно ориентиране наградите бяха медали:

Деца до 10 години: Момичета – 1. Теодора Бохотска; 2. Моника Дима и 3. Доротея Митева. Момчета: 1.

Преслав Димов; 2. Емил Мирославо и 3. Александър Бохотски.

Девойки младша възраст: 1. Елена Здравкова; 2. Андреа Христова и 3. Деница Колева.

Юноши младша възраст: 12-14 г. 1. Павел Здравков; 2. Симеон Митев и 3. Александър Иванов.

След проведеното състезание част от децата заминаха за друго състезание по ориентиране на Деветашкото плато.

Всички участници в състезанията бяха наградени с грамоти.

В състезанието по воден слалом в тихи води най-добрите получиха грамоти. Това бяха: 1. Николай Каменов; 2. Венци Георгиев и 3. Йордан Димитров.

Празникът премина с много веселие, състезания и игри.

Лидия Цанова,
ТД „Кайлъшка долина“,
гр. Плевен

Сливен – Градът на стоте войводи

Град Сливен е сгушен под величествените Сини камъни – красивите природни забележителности в страната. Той е град с дълга история, развивал се през вековете като сериозен и богат занаятчийски и културен център. Името на древното селище, наследник на което е днешният град, е било Туида. Като духовен център през вековете на османското владичество съвсем естествено се е превърнал в седище на хайдушкото съпротивително движение, откъдето произлиза и славата му на град на стоте войводи. И до днес из този край се паят песни и се разказват легенди за Индже войвода, Хаджи Димитър, Панайот Хитов.

Ние, туристите ветерани от град Казанлък, посетихме на 25 април 2018 г. този исторически град. Нашите приятели от КТВ „Сините камъни“ ни посрещнаха на гарата и останаха с нас през целия ден. Наш гид за деня бе Галя. Най-напред влязохме в сградата на Регионален парк „Сините камъни“. Там с голямо внимание изслушахме беседата на Мариана Симеонова, която ни запозна със скалните забележителности – „Халката“, „Еньовата булка“ и легендата

за нея, „Маймунската глава“, „Футула“. На монитор ни показа различни растения и животни от региона. След това посетихме къщата-музей на Хаджи Димитър, която е била построена от дяло му през 18 в., но днес е изцяло възстановен автентичният вид на стаята, в която е роден Хаджи Димитър, гостната, винарната изба и огнището. На 2-рия етаж са представени животът и делото му, снимки, документи, оръжия и предмети от бита.

Вторият обект бе къщата-музей на Добри Чинтулов – българи поет и композитор. Той е роден през 1822 г. в гр. Сливен в семейството на занаятчия. Първите 16 години прекарва в родния си град, но по-късно са били много бедни, през 1838 г. Чинтулов заминава сам за Велико Търново, където учи и служи за цели 6 месеца, а после отива в Букурещ, където учи гръцки година и половина и заминава за Одеса. През 1850 г. се връща в България и основава читалище, пише и разпространява патриотично-революционни стихове. Макар полусляп и болен, той е един от хората, които посрещат руските войски при идването им в Сливен

на 17 януари 1878 г., където изнася пламенна реч на руски.

Изключително очаровани останахме от музея на Сливенския бит през 19 в., който е създаден през 1963 г. и е поместен в Петковата къща, която е обявена за архитектурно-художествен паметник. В музея са разположени няколко традиции, които разказват за сливения бит през последните няколко века – интериор на традиционната сливения къща, обзавеждане, оръдия от бита, народни носии и костюми. Минахме и

покрай Часовниковата кула, която е построена през 1808 г., а часовниковият механизъм е изработен от сливения майстор-часовник Атанас Часопоправителя. Силно впечатление ни направи богатата колекция, изложена в Регионалния исторически музей. Там всички експонати са оригинали – копия няма. Сградата е на 3 етажа. Най-впечатляващ е 2-рият етаж. Археологът ст.н.с. Георги Китов имал голяма заслуга за богатите експонати. Името му завинаги ще остане свързано с тракий-

ската култура и безценните паметници, проучвания край сливения села Тополчане, Калояново, Крушаре и Старо село. Благодарение на сливения кмет са били осигурени 25 хил. лв. за стъклените витрини, в които са изложени златни и сребърни накити и украшения, монети, различни глинени и сребърни съдове.

След като напуснахме сградата на музея, се отправихме към центъра на града, където се намира Старият бряст – вековно дърво на над 1300 г. Обиколката му при корена е над 5,65 м, а височината му е 10 м. С него са свързани много предания и легенди.

След приключване на обиколката по историческите обекти благодарихме от сърце на нашите приятели за любезното посрещане и най-вече на Галя, която със своите знания за историята на сливения край ни направи съпричастни и горди с тези велики хора и техния бурен живот. Разделихме се с пожелания за нови срещи по планинските пътеки. В уютен ресторант се подкрепихме, починахме и поехме обратно към дома.

Елена Бозукова,
КТВ „Туристи и ветерани“

БТС проведе Общо събрание

На 19 май в залата на Специализираната болница за рехабилитация „Здраве“ ЕАД в гр. Баня се проведе Общо събрание на Сдружение „Български туристически съюз“ при следния дневен ред:

1. Отчет на Управителния съвет на БТС за 2017 г.

2. Отчет за изпълнението на бюджета на БТС за 2017 г., приемане на консолидирания финансов отчет за 2017 г., утвърждаване на бюджета за 2018 г. и приемане на проекта за бюджет за 2019 г.

3. Отчет за работата на Инспектората на БТС за 2017 г.

4. Приемане на промени в Правилника за духовно стимулиране.

5. Изключване на членове от Сдружение „БТС“. Приемане на нови членове на Сдружение „БТС“.

За ръководство на Общото събрание бяха избрани проф. д-р Алексей Сточев – председател на БТС, и двамата членове на Управителния съвет – Паскал Паскалев и Георги Петров. Бяха сформирани Мандатна комисия, Бюджетна комисия, Комисия за промяна в Правилника за духовно стимулиране, Комисия по предложенията, Комисия по приемане и изключване на членове, Деловодство и преговорители. Така структурирана, работата на Общото събрание започна с едновременно мълчание в памет на починалите през изминалата година и досега туристически дейци, както и в памет на алпиниста Боян Петров, останал завинаги в презржката на Хималаите.

В своето експозе председателят на БТС проф. д-р Алексей Сточев каза: „2017 година и част от 2018-а не бяха леки години. Знаете, след Конгреса настъпиха обстоятелства, които на практика затрудниха изключително много работата на Управителния съвет и на експертите в Българския туристически съюз. През този отчетен период

ние си поставихме една много генерална цел – повишаване ефективността от взаимодействието с така наречените ресорни министерства, чрез които се осъществява голяма част от нашата работа. По отношение на Закона за изменение и допълнение на Закона за туризма успяхме да отстоим да влезе раздел за туристическата маркировка. Имаме постигнати съгласувания с управите на националните и природните паркове, в които те заявяват своята готовност да работим заедно. С предстоящите промени БТС ще бъде тази организация, на която ще ѝ бъде възложено да прави и поддържа маркировката в българските планини. А при едно такова взаимодействие с парковете ще трябва да създаваме и поддържаме маркировъчната мрежа в съответствие с европейските стандарти.“

И от трибуната той направи две важни констатации за бъдещето на Сдружението: „БТС върви към стабилизирание. Нашата организация е такава, каквато ние я направим.“

Изпълнителният секретар на БТС Зорница Радонова запозна делегатите и гостите с акцентите в работата на БТС през отчетния период след Конгреса и досега. Текстът на експозето ѝ публикуваме с незначителни съкращения.

По точка 1 от дневния ред се състоя дискусия, в която се включиха делегатите, изразявайки своите мнения и становища. Интерес и подкрепа получи изказването на проф. Атанас Георгиев от Българската федерация по ориентирание: „Никой не може да задраска в историята на планинарството нашата организация – каза той на събралото се в залата множество. – Изказвам благодарност от името на всички ориентировачи за това, което правите. БТС като спортно-туристическо

От ляво на дясно: Паскал Паскалев, Георги Петров и председателят на БТС проф. д-р Алексей Сточев

сдружение е посочен със специален статут в новия Закон за физическото възпитание и спорта. Не може туристическите дружества да станат спортно-туристически. Текстовете в новия закон още не са гледани на второ четене в Народното събрание. Очаква се до края на юли да има нов Закон за физическото възпитание и спорта. Изключително съм впечатлен, че всеки един от вас прави така, че нещата да се подобряват. Силата ни е в това да бъдем всички заедно. Нека и за в бъдеще да бъде така и да постигаме нови успехи.“

Стоян Чолаков от ТД „Хисар“ постави един голям проблем за Сдружението, а именно застаряването и намаляването на членската маса на БТС. „Трябва да привличаме младите хора в БТС, а това ни е слабо мяс-

то – каза той и добави, че е редно в централата на БТС да има специалист по европроекти, който да помага на туристическите дружества да пишат свои проекти и да кандидатстват за финансиране пред различни донори.

Като контрапункт на това изказване прозвучаха думите на Румяна Ничева от ТД „Галата“, която заяви: „В нашето дружество сме подновили Управителния съвет с млади хора, на които даваме път. Призовавам и вас: „Дайте път на младите, колеги!“

След официалната информация по точка 2 в дискусиата се поставиха няколко въпроса: дали са гарантирани приходите в бюджета, колко човека работят в централата на БТС, какви са длъжностните им характеристики и какви заплати получават, кои са наемателите, които не се издължават по договорите, сключени с БТС, и др.

Общото събрание взе решение да бъдат публикувани в сайта длъжностните характеристики и заплатите на щатния персонал на БТС.

Отчетът по изпълнението на бюджета за 2017 г., приемането на консолидирания финансов отчет за 2017 г., бюджетът за 2018 г. и проектобюджетът за 2019 г. с направените от делегатите корекции, бяха гласувани и приети.

По точка 3 председателят на Контролния съвет Георги Гачин представи отчета за работата на Инспектората. От него стана ясно, че за изминалата година са проведени 5 редовни заседания и са гласувани 22 решения, които да бъдат докладвани на Управителния съвет, който да ги разреда и да вземе решения по тях. Последва дискусия, в която се включиха членовете на Инспектората Валентин Симов и Иванка Стефанова, които изразиха несъгласие с новия стил на работа на този орган, твърдейки, че има изолане на част от неговите членове. Георги Димитров от

Инспектората заяви, че се работи в съответствие с Устава и Правилника за работа на контролния орган. В дискусиата се включи и членът на Управителния съвет Атанас Сивков, който заяви: „Общият интерес е БТС. И не трябва да има конфликти. Да има различия, е нормално, а когато има проблеми, трябва да се стараем да ги решаваме, а не да ги замитаем“ – категоричен бе той.

Сергей Генчев от ТД „Ягодина“ постави въпроса, свързан с 6-те пещери, които са на БТС, и с начините да се противодейства на някои общини, които искат да започнат да ги стопанисват, а нямат ресурс за това.

Направено бе предложение от инж. Петър Вутов от ТД „Ржана“ във вестник „Ехо“ да се публикува информация за работата на Управителния съвет и на Инспектората, което предложение бе в синхрон и със становището на Красимир Статков – член на УС, и с мнението на Васил Николов от ТД „Боевица“, че трябва да има публичност за всичко, което се случва в Управителния съвет и в Инспектората.

Делегатите гласуваха и приеха отчета на контролния орган.

Бяха направени предложения да се проведе Общо събрание със статут на конгрес, на което да се избере нов Устав, нов председател, нов Управителен съвет и нов Инспекторат.

По точка 4 на гласуване бяха подложени и одобрени две нови отличия, които да се включат в Правилника за духовно стимулиране на БТС: медал „Заслужил деятел на туризма“ и „Заслужил турист ветеран“.

Общото събрание прие две нови дружества: ТД „100-те войводи“ – гр. Сливен, и ТД „Туризм, спорт и екология“ – гр. Етрополе.

С тази последна точка от дневния ред приключи работата на Общото събрание.

Регистрация на участниците в Общото събрание

Изпълнителният секретар Зорница Радонова

За равностметката през 2017 година и досега и за перспективите пред БТС

Продължение от стр. 1

Вие знаете, че е много важно нашата дейност да бъде облекчена в законови рамки. И тъй като приемането им от Народното събрание се проточи във времето, УС на БТС реши да не се приема нов Устав на този етап, а да изчакаме приемането на законите и да съобразим нашия Устав с новите законови разпоредби. Ако сега го бяхме приели, на следващото Общо събрание отново трябваше да променяме текстовете.

С много усилия успяхме на този етап да предложим и защитим нашите становища по отношение и на двата закона.

До настоящия момент Министерският съвет е приел новия Закон за физическото възпитание и спорта, той е внесен в парламента и е минал на първо четене. Нашите предложения на този етап са приети. Ние ще бъдем една от трите национално представени организации заедно с БОК и параолимпийците. Тревожен е фактът, че комисията към НС предлага туристическите дружества да се наричат спортно-туристически. От тук следва, че ако се приеме на второ четене законът, туристическите дружества трябва да се пререгистрират като спортно-туристически.

По отношение на Закона за туризма - предложенията ни, направени до Министерството на туризма, са фиксирани:

- да категоризираме туристически обекти - хижи, домове, заслони, туристически бюфети, столови и т.н.

- маркировката да бъде приоритет на БТС и да се спазва Правилникът, по който работи БТС, като той влезе в преходните и заключителни разпоредби на Закона за туризма.

Контактите с Министерството на туризма са от особено важно значение. В него са сформирани и работят много комисии, в които от 2017 година сме включени и участваме пълноценно с експерти.

Участвахме в церемонията за връчване на отличия на вторите Годишни награди в туризма на МТ и в Европейската среща на министрите на туризма. На всички гости бяха подарени книжки на 100-те НТО и по една марка от обект на 100-те НТО. На базата на нашето движение МТ предложи да бъдат създадени 100 европейски обекта, като предимство да имат тези, които са под закрилата на ЮНЕСКО. В движението на БТС има включени 9 обекта, които са под негова закрила, и се надяваме, че всички те ще влязат в Европейското движение.

В международната среща „Културен

туризъм” с участието на министрите на културата на ЕС, която се проведе във Велико Търново, нашето експозе направи силно впечатление на всички участници в срещата. Бяха отправени множество въпроси от гостите.

Това ни дава възможност да участваме в разработването на предложенията от Министерството на културата, на базата на нашето движение „Опознай България - 100 НТО” да се създаде подобно и в Европа, да участваме и ние като експерти.

Що се отнася до Комисията по категоризация - отново ни беше гласувано доверие от Министерството на туризма. Комисията е съставена изцяло от наши експерти. От началото на месец юни те тръгват по обектите.

В изпитната комисия към Министерството на туризма за получаване на документи за правоспособност на планинските водачи е включен един представител на БТС - доц. Тодор Тодоров. Ние настояваме да бъде включен още един наш представител, тъй като **БТС е национално представена организация, първата, която е започнала да подготвя кадри още в далечната 1952 г. и продължава и до ден днешен.**

Споразумяхме се с председателя на Европейската асоциация за пешеходен туризъм (ЕАПТ) нашите планински водачи да преминават през курс-семинар

Изпълнителният секретар на БТС Зорница Радонова запознава делегатите и гостите на Общото събрание с постигнатото от Сдружението от 2017 година досега

и да получат специалния сертификат на ЕАПТ, с който да бъдат пълноправни водачи с другите в Европа.

Изготвянето на регистър на имотите, стопанисвани от БТС, е от изключително значение за работата ни. Регистърът съдържа информация, която до момента не е изготвяна в БТС. Всички документи за базата са сканирани и архивирани. Създаването на регистъра улеснява работата при искани справки от различни институции.

и провеждането на такива работни срещи.

Бяхме пред изключване от Европейската асоциация за пешеходен туризъм. Платихме членския си внос и вече сме пълноправни членове.

Предложихме за одобрение Правилника за маркировката, която е съобразена с европейската, и на първото заседание тя беше разгледана и одобрена с малки препоръки. Така Правилникът получи подкрепата на ЕАПТ и влезе в Министерството на туризма. Този факт повишава нашия авторитет, но също така и нашата отговорност.

На проведената среща в НДК в рамките на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз с министрите на спорта от Европа присъстваше председателят на Европейската асоциация за пешеходен туризъм и председател на Сръбския планинарски съюз г-н Борис Мичич. В срещата взе участие и представител на Европейската асоциация на планинарските организации г-жа Ингрид Хайек със седалище Мюнхен.

Българският туристически съюз е бил инициатор за създаването на Балканския планинарски съюз. В годините активността от наша страна е замряла.

Идеята за движението „10-те балкански първенци” е наша, но и тя по обективни причини през последните няколко години не претърпя развитие. През месец май участвахме в Балканската среща на планинарските съюзи в гр. Бурса. В нея взеха участие всички членове на Балканския планинарски съюз и Чехия. Дневният ред на конференцията беше обемист. Ние представихме макет на книжката на 10-те балкански първенци, маркиите на върховете и печатите и с това бе даден старт на инициативата.

Добрите контакти и връзки с националните и природни паркове са от изключителна важност за БТС. В България има 3 национални парка и 11 природни. Почти във всички от тях Сдружението има бази. През зимния период бяха проведени работни срещи с ръководствата на НП „Пирин”, ДНП „Рила” и ПП „Витоша”, ПСС с ръководството на БТС, председатели и секретари на ТД, хижари и наематели. На тези срещи ръководствата на парковете представиха своите планове за управление, нашите задължения като стопани на обекти. Беше предложено наши експерти да участват в маркировките на пътеките, като всичко бъде съобразено с Правилника за маркировка на БТС, за да бъде в цялата страна единна маркировката - това, което не се е случвало досега. Всеки парк имаше собствена. С останалите паркове продължава подготовката

Изпълнителният секретар Зорница Радонова За равносметката

през 2017 година...

Предложението е било гадено в гр. Плевен през 2015 г., когато БТС е бил домакин.

Някой ще попита за какво ни е всичко това?

Бих отговорила така.

Преди всичко – това е международен престиж и авторитет за нашата организация. И нашите членове на Сдружение „БТС“ да бъдат равнопоставени с планинските съюзи в Европа. Тези, които са ползвали предимствата в чужбина, го разбират.

Цялата тази дейност се осъществява благодарение на работата на УС с неговия Председател и Изпълнителен секретар и на всички щатни работници поотделно и заедно. По този начин всички ние се борим да издигнем престижа на организацията не само сред институциите в страната, но и в международен мащаб.

Какво още се случи през тази година?

Като стожери за опазване на околната среда и природата бяхме привлечени от фирма „Електромобили БГ“ за изграждане на зарядни станции за електрически автомобили в наши туристически обекти.

Тази фирма е първият български производител. Те имаха определени изисквания за изграждането на зарядни станции за електрически автомобили в България. Досега всички са били внос от чужбина и са скъпо струващи. А за нас 10-те броя, които предложиха да ги предоставят и монтират, са безплатни. Беше необходимо само да им посочим място за зареждане на един автомобил и да е в близост до наш обект. След оглед започна изграждането на такива станции на следните обекти: Ягодинската пещера, Триград, хижа „Узана“, хижа „Академик“, ТК „Момина крепост“, хижа „Бузлуджа“ – нова, хижа „Приста“ и ТД „Кайлъшка долина“.

Приносът от тази дейност не може да се измерва във финансова стойност. Той идва от голямата реклама за БТС и от признанието на това, че е един от основните стълбове в опазването на околната среда.

Това е една инициатива за модерен и независим начин за придвижване с цел подобряване на качеството на живот, чист въздух и ограничаване замърсяванията при работа на дизелови и бензинови двигатели. И ние сме сред пионерите в областта на храненето на електромобилите.

От 2016 година не беше провеждано

заседание на НОК на НД „Опознай България - 100 НТО“. В края на месец април по предложение на Председателя – министър Банов, в Министерството на културата се проведе заседание, на което присъстваха новите членове, предложени от държавните институции и обществени организации. Беше обсъждан вариант за електронна книжка на движението и възможностите за рекламирането му чрез интернет пространството и чрез медиите. Прието бе предложението, направено от БТС, да представим мултимедийната презентация на 100-те обекта на МОН и по този начин тя да влезе в училищата в цялата страна и в българските училища в чужбина.

Огромно беше учудването на зам.-министъра на културата и всички участници – членове на НОК на движението, за това, как е възможно една неправителствена организация без субсидии от държавата да издържа това национално движение с повече от пет десетилетия история. Всички тези представители на държавата поеха ангажимент да се намери начин за подпомагане финансирането на това знаково за БТС национално движение, което няма аналог.

Беше предложено и се прие Националният организационен комитет да се нарича Национален координационен съвет.

Целенасочени бяха и действата ни като членове на Консултативния съвет на инициативата „София - европейска столица на спорта - 2018“.

Що се отнася до взаимоотношенията ни със Столичната община и финансово подпомагане на хижите от нея, субсидирането през тази година е под въпрос поради многобройните доноси и заведени дела срещу БТС от страна на членове на Сдружението.

През месец септември 2017 г. изтече лицензията на БТС от ММС като национална организация с предметна област „социален туризъм“ и до момента тя не е подновена. На многобройните ни писма със запитвания до министър Кравев и Комисията за децата, младежта и спорта към НС не получихме никакъв отговор. Това е може би така, защото всеки момент след приемане на закона статутът на БТС ще бъде променен.

През изминалата година отправихме искане към Министерството на младежта и спорта за отпускане на субсидии за неотложни ремонти на обектите на БТС. До момента нямаме отговор.

Дискусия по повод доклада на Инспектората

Продължихме да работим съвместно с Главна дирекция „Национална полиция“ и БЧК за инициативата Детска полицейска академия – като съучредители и съорганизатори. Изготвено беше методическо ръководство за работа с учениците. Туристическите гружества бяха запознати с дейността на Детската полицейска академия и така те изразиха готовност за подпомагане на дейността ѝ в страната. През месец май в Националната спортна академия се проведе Национално спортно състезание с доброволците от Детските полицейски управления. Като партньор и БТС участваше в проявата. На следващ етап ще бъдат включени и туристическите гружества по места.

В рамките на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз Управителният съвет на БТС прие три инициативи. Първата е 30-ият национален песенен празник „Песните на България“, който ще се проведе в гр. Калотер.

Водени от идеята да отбележим достойно завършека на Българското председателство и предаването му на Република Австрия, организирахме на 30 юни представително туристическо изкачване на първенеца на Витоша под наслов „Жените на Европа изкачват заедно Черни връх“. Групата ще се състои от представители на всяка държава членка на ЕС. Потвърдено е участието на Австрия, Холандия, Полша, Белгия. Очакваме в следващите дни да потвърдят и другите поканени.

Събитието е посветено и на инициативата „София – европейска столица на спорта - 2018“ и с него ще отбележим 145-годишнината от рождението на нашия патрон Алеко Константинов.

В стремежа си да получим финансиране и да разширяваме обхвата на нашата дейност, по повод Българското председателство кандидатствахме с проект „Лицето на България в 100 НТО“, който за съжаление не получи подкрепа от Министерството на културата. Това обаче не ни обезсърчи. Кандидатствахме и с проект по Оперативна програма „Трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020“, където в партньорство със Сръбския туристически съюз подготвихме проект „Пътешествия из непознатите Балкани – създаване на трансгранични маршрути“. Още не знаем какъв ще бъде резултатът, но сме убедени, че кандидатстването с проекти пред различни донори е друг приоритет на БТС.

Подписахме споразумение за сътрудничество по програма „100 НТО“ със SAMEX Ltd. (KFS).

Предмет на това Споразумение бе провеждането на съвместна Кампания за популяризиране на движението „100 национални туристически обекта“ в търговските обекти на веригата KFC в София, Пловдив, Бургас

и магистрала Тракия. КОМПАНИЯТА постави емблемата и името на БТС върху рекламни материали, заедно с придружаващо послание, предложено от БТС и предварително одобрено от двете страни. Бяха закупени от БТС 500 книжки „100 национални туристически обекта“ за подаряване на клиенти на компанията при покупка на туристическа кофа.

БТС предложи и осигури 10 национални обекта от програмата, в които компанията ще подарява на първите 25, получили печат във всеки обект, чек за консумация в KFC през май 2018 г. Срокът на споразумението е 30 юни 2018 г. Ангажираха се и с раздаване на награди от томболата през месец ноември 2018 г.

Уважаеми колеги,

Далеч съм от мисълта, че не сме допуснали пропуски и грешки, но едно е сигурно – имаме традиции, имаме мотивировка и имаме съмишленици, които милеят за бъдещето на Сдружението и за неговия просперитет. За недоброжелателите можем да кажем само едно – няма да допуснем те да повлияят негативно на Съюза. Перспективите, които има БТС, се измерват със 123-годишната ни история.

Вярно е, че времената се променят, но също така е вярно, че и ние, въпреки многобройните трудности, които ни съпътстват всекидневно, се променяме. Големият въпрос е как се променяме и накъде отиваме? И на този въпрос всеки от вас може да си отговори с открито сърце и без предубеждения. Трябват ни и търпение, и упорство, и, разбира се, много, много работа.

А това зависи изцяло от нас и нашите усилия. Затова аз съм оптимистка, когато мисля за общото ни бъдеще и за това, което ни предстои. Искрено се надявам, че в общността, наречена Български туристически съюз, срещам взаимност за новото начало в развитието на туристическото движение, което вече е поставено. Вярно е, че това е цел, която не може да бъде постигната бързо, но реалистично погледнато, въпреки трудностите, има гостатъчно представки и възможности, за да продължим да се доказваме – с авторитет и в България, и сред европейските ни партньори.

Нека да продължим да работим заедно за делото, което ни завещаха Алеко Константинов и Иван Вазов.

Експозето се публикува с незначителни съкращения.

Младата смяна в БТС

72-рият Национален туристически поход „По пътя на Ботевата чета - Козлодуй-Околчица”

7-дневен открит урок по родолюбие

Продължение от стр. 1

На състоялата се на 27 май в Козлодуй Техническа конференция, водена от областния управител на област Враца Малина Николова, взе участие изпълнителният секретар на БТС Зорница Радонова. „За Българския туристически съюз този поход е знаков“ – каза тя и припомни на водачите на групите, че идеята за похода е на трима ветерани туристи, преминали по маршрута в далечната 1946 година: писателите Павел Делирадев и Димитър Осинин и историка, бащата на археологията в България - Иван Велков. „Тяхна е инициативата през следващата година група от 17 туристи да премине величавия път от Козлодуйския бряг до връх Околчица, поставяйки началото на най-родолюбивата проява в българското туристическо движение.

Българският туристически съюз, който е организатор на този поход - преклонение пред саможертвата на Ботев и неговите четници, през всички тези години успява заедно с вас да вдъхне у младите хора и много положителни емоции, и родолюбиви

чувства. Това правим заедно, за да се почувстват походниците още повече българи, за да се почувстваме и ние достойни потомци на героите, дали живота си за свободата на България. Пожелавам ви „На добър път“ и нека направим така, че младостта на България през тези седем дни изпълни със смисъл думи, като „признателност“ и „национална гордост“, посочи още Зорница Радонова.

На тържественото откриване на похода присъстваше Врачанският митрополит Григорий и председателят на Народното събрание Цвета Караянчева, която се обърна към събралото се множество с думите: „Това не е обикновен поход, а открит урок по родолюбие. Бъдете здрави, бъдете силни. Бъдете горди българи!“ Караянчева припомни, че от слезлите от кораба „Радецки“ на козлодуйския бряг 194 млади мъже само 76 доживяват Освобождението. „Няма значение дали Ботев е убит с куршум, или е посечен със сабя. Има значение, че ние го помним, помним неговите четници“, припомни тя.

Председателят на Парламента наблюдава възстановка на палубата на

Техническа конференция

От ляво на дясно: Врачанският митрополит Григорий, председателят на Народното събрание Цвета Караянчева и областният управител на Област Враца Малина Николова

кораба-музей „Радецки“ със слизането на Ботевата чета на родния бряг преди 142 години, в която участва Сдружение „Св. Георги Победоносец“ от гр. Луковит.

И областният управител на Враца Малина Николова се обърна към следовниците на Ботев с думите: „Изпращам ви с топли чувства на цяла България, с вярата, че трудностите няма да надделеят над синозната ви обич към Ботевото дело и Родината, с пожелания за здраве и сили, с мисълта, че вашият жизнен път ще се слее завинаги с този на революционния гений, национален герой и безсмъртен син на отечеството - Христо Ботев! На добър час!”

На 28 май ръководството на похода в състав: ръководител – Евгени Филипов, комендант-бивак Сашко Вълков, помощник-комендант Йордан Иванов, водачи – Петьо Попов и Димитър Гергачев, комендант-походна колона – Нели Ненчовска и Цветелина Велкова, екскурзовод Тихомир Машов, лекар Константин Ангелов и еколог Атанас Сивков, поведоха походниците по маршрута на Ботевата чета. С песни и скандирания колоната се движеше по предварително изготвената програма, като се срещаше с местните хора от селата, където по традиция ги посрещаша с очакване и където имаше

Продължава на стр. 12

72-рият Национален туристически...

Продължение от стр. 11

екскурзоводски беседи.

Спортните игри и изяви на учениците се проведеха в с. Баница. В местността Речка походниците имаха самодейни прояви, а на 1 юни, в подножието на паметника на връх Околчица, рецитираха стихове на Ботев. Както винаги, на паметния 2 юни – Деня на Ботев и на загиналите за свободата и независимостта на България, бе награвдането и закриването.

Членът на УС на БТС Атанас Сивков сподели, че през всичките тези години ТД „Черноморски простори“ е идва-

ло с група от по 10 до 50 човека, като половината от тях са били руснаци, украинци, молдовци и др. „Всеки бивак има своя атмосфера, във всяко село ни посрещат с хляб и сол и художествена програма, навсякъде има беседи, от които походниците научават много исторически факти. Участвам за 26-и път – веднъж като ученик, а после като възрастен.“ За първи път той е член на ръководството на похода и отговаря за екологията.

Йорданка Чанакова от същото дружество сподели как много пъти е искала да се включи в похода, но все нещо ѝ е пречело. Тази година е планирала от-

Най-възрастният участник в похода – 76-годишният Коста Янков от ТД „Незабравка“ – Велико Търново

Групата на ТК „Незабравка“ от Велико Търново

Силвия, Деница и Станимир от ОУ „П.Р. Славейков“ – гр. Ямбол

Към бивака на Козлодуй след официалното откриване на похода

Най-малкият участник в похода – 9-годишният Мирослав Коцов от групата на АЕЦ „Козлодуй“

пуска си предварително, за да може да участва в проявата „Това изживяване ме развълнува много. Сред тези прекрасни деца усетих много положителна енергия и това ме зареди.“

А учениците от ОУ „П. Р. Славейков“ от гр. Ямбол с удоволствие разказват за преживяното през седемте дни. Седмокласничката Силвия Стоянова за първи път участва в похода. За нея най-хубавите емоции са свързани с вървенето сред природата и с мисълта, че следват пътя на Ботев и неговите четници. Станимир Делев е петокласник и за него най-голямата емоция е общуването в групата и спането на палатки. Деница Петрова е в шести клас и е тук за трети път: „Гордея се, че съм българка. Сега съм по-силна и искам да побеждавам“, каза тя. „Да вървя по пътя на Ботев и неговите

четници, е голяма тръпка. Най-много се забавлявах, докато преминавахме по маршрута. Пеехме песни, измисляхме нови стихове. Сприятелихме се с учениците от с. Търнава. Искам отново да преживя това усещане“ - категорична е Стела Ставрева от 3. ОУ „Христо Ботев“ в гр. Сандански.

Най-възрастният участник тази година е 76-годишният Коста Янков от ТД „Незабравка“ във Велико Търново, който се включва в похода от 35 години, а най-малък - 9-годишният Мирослав Коцов от групата на АЕЦ „Козлодуй“.

„Отново сме тук и сме още повече“, каза изпълнителният секретар на БТС Зорница Радонова, преди да започне традиционното награждаване на отличилите се, което неизбежно бе съпроводено с много хубави чувства. Децата аплодираха всеки награден и

Награждаване на участниците

Участници във възстановката от Сдружение „Св. Георги Победоносец“ – гр. Луковит

нямаше място за ревност или разочарование. Екипният дух ги беше превърнал в хилядно множество, способно да съпреживява не само посланието на

този открит урок по родолюбие, но и неподправеното общуване, в което всеки бе ценен, а най-добрите - отличени с плакети.

Категория „Дисциплина“

Деца

3. ОУ „Братя Миладинови“ – гр. Гоце Делчев
- ОУ „Христо Ботев“ – с. Мосомище
- ОУ „Христо Ботев“ – с. Търнава

Средношколци

- ТД „Сърнена гора“ – гр. Стара Загора
- СУ „Васил Левски“ – гр. Крумовград
- ПЕГ „Йоан Екзарх“ – гр. Враца

Категория „Художествена самодейност“

Деца

- СТД „Романова крепост“ – гр. Роман
- ОУ „Христо Ботев“ – с. Търнава
3. ОУ „Братя Миладинови“ – гр. Гоце Делчев

Средношколци

- ТД „Сърнена гора“ – гр. Стара Загора
- СУ „Христо Ботев“ – гр. Враца
- СУ „П. К. Яворов“ – гр. Чирпан

Категория „Екология“

Деца

- ОУ „Христо Ботев“ – гр. Сандански
- ОУ „Гоце Делчев“ – гр. Гоце Делчев
- ОУ „П. Р. Славейков“ – гр. Ямбол

Средношколци

- СУ „Васил Левски“ – гр. Крумовград
- ПЕГ „Йоан Екзарх“ – гр. Враца
- ТД „Сърнена гора“ – гр. Стара Загора

В категория „Екология“ бяха наградени с грамоти и индивидуалните участници Александър Атанасов от ТД „Бачо Киро“ – гр. Дряново, Кристиан Марков от ТД „Незабравка“ – гр. Велико Търново, Тодор Тодоров от гр. Ямбол, Иво Тодоров и Галимир Георгиев от Средно училище по алпинизъм в с. Черни Осъм.

Специална значка за 10 участия получи: Румяна Йорданова - СУ „Христо Ботев“ – гр. Айтос, Йорданка Христова - СУ „Христо Ботев“ – гр. Айтос, и Димо Димов – СТД „Романова крепост“ – гр. Роман. За 15 участия: Николай Колев – ТД „Сърнена гора“ – гр. Стара Загора, и за 35 участия: Коста Янков – ТД „Незабравка“ – гр. Велико Търново.

СУ „Христо Ботев“ – гр. Враца, бе награждено с плакет за 70 години участие в Националния туристически поход „По пътя на Ботевата чета Козлодуй – Околчица“.

Ръководителите на всяка група получи грамоти за участие в похода от БТС.

За 66-и път Национален туристически поход „По пътя на четата на поп Харитон и Бачо Киро“

„Сбогом, мило Отечество, сбогом, милий народе! Аз днес отивам за твоята свобода да се боря с неприятеля, че или победа, или падна мъртъв – за мене е все едно. Мисля, че си изпълнявам длъжността, като отивам за твоята свобода да умра. Стига моите потомци да знаят да оценят, че кръвта на народните мъченици ще ги избави от тежкото робство.“

Бачо Киро, с. Бяла черква, 28 април 1876 година

157 походници от ТД „Белите брези“ - Борово, ТД „Росица“ – Павликени, ТД „Бачо Киро“ и ПГИ „Рачо Стоянов“ – гр. Дряново, СК „Надежда“ и ТД „Узана“ – Габрово, ТД „Дочо Михайлов“ – гр. Силистра, ТД „Бяла черква“, ТД „Черноморски проситори“ – Варна, ТД „Магарски конник“ – Шумен, ТК „Незабравка“ при ПГЕ „А. С. Попов“ – Велико Търново, ТД „Ал. Константинов“ – Свищов, ОУ – с. Михалци и с. Мусина, се събраха в гр. Бяла черква на 12 май 2018 година, за да участват в Националния туристически поход „По пътя на четата на поп Харитон и Бачо Киро“. Походът е посветен на 142 години от Априлското въстание. За 66-и път походниците потвърдиха с участието си, че потомците на нашите герои от близкото минало не са забравили саможертвата на дедите си!

И тази година походът бе организиран от ТД „Бачо Киро“, Общински комитет

„Васил Левски“ и Община Дряново, ТД „Росица“ и Община Павликени, съвместно с кметствата на Бяла черква, Михалци и Мусина. Община Дряново приятно ни изненада, като на всеки бе подарена тениска с надпис: „Национален туристически поход 2018 „По пътя на четата на поп Харитон и Бачо Киро“. Тениските бяха в цветовете на триколяра и така се оформиха три блока: в бяло, зелено и червено – похвално реализирана идея!

Най-малкият участник бе само на 3,5 години, Никола Бъчваров от гр. Варна, а най-възрастният – Белчо Белчев от гр. Борово, на 87 години. По Наредба маршрута бе с транспорт от Бяла черква през Михалци, Мусина, Ново село, разклона за Пейна, а оттам пеша през с. Пейна и Цинга до Дряновския манастир.

По традиция групата от Велико Търново пътят бе взета в автобуса на дряновци, за което благодарим на секретаря на ТД „Бачо Киро“ Милко Илиев.

Музеите в гр. Бяла черква бяха отрано отворили врати за нас. В историческия музей се запознахме с историята на града; с Априлската епопея от 1876 година и съвременния облик на града; с живота и делото на легендарния Бачо Киро – учителя, просветителя, книжовника, читалищния деятел, пътешественика, поета, революционера и обичния баща, „отдал живот и дейност на България, на нейното освобождение и бъдеще!“ В музея е подготвена пътуваща експозиция.

В Природонаучния музей, помещаващ се в старото училище, обогатихме познанията си за растителното и животинското многообразие в района, както и за поминъка на местните хора, а в църквата сведохме глави в знак на почит пред тленните останки на Бачо Киро. На площада се намира и първият построен в България паметник-камбанария към църквата „Св. Димитър“ (1878 г.) в чест на погиналите поборници в Дряновския манастир и на Освобождението ни от турско робство. Руските войски са тържествено посрещнати от населението и са приветствани с вълнуващо слово от дъщерята на Бачо Киро - Ирина, а руските офицери даряват средства за построяването на този паметник, висок 25 м.

Деца от града, облечени с народни но-

си, по стар български обичай посрещнаха походниците с вкусни погачи, шарена сол и стръкче здравец за из път.

Строени на площада пред паметника на Бачо Киро, в 10:00 часа походът бе открит с приветствено слово от кмета на града г-жа Албена Тодорова, която запозна присъстващите на тържеството походници и граждани с историята и настоящето на селището. Кметът на община Павликени инж. Емануил Манолов приветства походниците и им пожела „На добър час!“. От името на туристите бе поставен венец пред паметника на Бачо Киро и коленичили, свели глави в едноминутно мълчание, почетохме паметта на героите, дали живота си за нашата свобода.

Обявиха ръководството на похода: ръководител Георги Цветков от ТД „Бачо

Векът последен на знета омразен този велик деветнадесети век върхва надежди, достоинство показа – роба се чувстваше вече човек.

В тези години на бедност, безплодни, като знамение писна гласче. Двадесет и осмо бе лето господне, първи ноември – роби се момче.

Праведни люде, в църковното лоно, в купела пълен, в светена вода кръстиха малката с името Моно – стара традиция в тази рога.

Расна, порасна момчето, но чума траурен спусна над селото креп. Сам останал, захвърлен на друма, рано се сблъска с живота свиреп.

Малък главиха го за говедарче, даром издръжката да не яде. Беше в несрета голяма, макар че можеше скъпо да им продаде

бащина къща и ниви, ливади край Негованка в широкия кър. Златни грошове да беше извадил и да си нямаше после кахър.

Будно момче се оказа и рано тръгна да гири съдбата си сам в поприще, лично от него избрано и съхранено у Божия храм.

Минаха дълги години в несрета ... Богоугодно решение взел, диреше в книгите ум и просвета, обет у себе си даде и счел,

че са в живота му лъч и отдушник, в Преображенския свят манастир сам се представи да бъде послушник. Дядо изумен му стана пастир.

Учеше страстно, целта бе далече, ала личеше страхотен замах. Черното расо скоро облече, беше подстриган и стана монах.

Светското име отиде в забрава. Само в умът му остана да тлей свиданата прелестна родна дъбрава, дето роден бе Моно – Матей.

ЧЕРНАТА КАПА

(Поема)

Отче Матей зовяха го тези, имали допир с аскета-унок, предубедени от хипотеза, че са се срещнали с някой пророк.

Жаген за знания – тясно му стана с братството и манастирския двор. Стегна багажа, молитва подхвана, сбегом си взе и подири простор.

Дълги скиталчества, трудни митарства, зиме и лете, с цървули и бос, в хижи, паланки, из близките царства служеше Богу с молитви и пост.

Стигна накрая, митлосвал на воля, чудното, слънчево Бяло море. Там от отците сам достъп измоли книжните рафтове да преоре.

Седна Миткалото, друг човек вече, учеше Омир, Конфуций, Платон – знание трупа от сутрин до вечер! Временен пристан му стана Атон.

Беше усетил в народа поробен жажда за знание. С книга добра пълно отпаден, на жертви способен, ценни послания тука събра.

Вечен мотор – перпетуум мобиле – взел си енергия, мощен и як, ползващ талазите, бе напобил и майстореше на морския бряг.

Тази идея докрай не остави будната мисъл на този монах, почнал – по-късно – край Янтра да прави мелница, що го докара до крах.

Стъпил в живота на горно стъпало, вникнал в науките, счете за чест ум да разнася, наречен Миткало. Впрочем така го наричат и днес.

Тръгна отново да буди раята, мина страната нашир и надлъж, книжки четеше, сбрал в одаята хората този наш праведен мъж.

Срещи устройваше. Всяко село, казва, читалище да съгради. Семе пося, та просветното дело спорно душите навред оплоти.

Плаче и стене народа в окови. Виждаше Отчето всичко това. Редом с просветните – пръскаше нови, неподозирани скверни слова.

В дългите преходи гурил и срещал много войводи, комити, борци, палеше огън – жарава гореща – с думи коवेशе безстрашни творци,

хвърлени – после – в борбата жестока с огън и меч до раздилен байрак. Сочеше вярна, правдива посока и заклемяваше турчина – враг.

Левски, Раковски другари му бяха. Скришно използван, познат маниер, Черната капа – така го зовяха – таен посланик, агент-куриер.

Спешни задачи, послания тайни с него единствен, потаен и строг, врен на святото дело безкрайно, стигнаха даже до „Златния роз“.

В черното расо, на сгода отгоду, в Русе ли влезеше или Свищов, редом поставяше, скрито, на голо, Кръста свещени и верен пищов.

Беше обръгнал в дела комитетски. Нужно ли станеше – виждаш го друг. Мърдото слово звучеше по светски; рани лекуваше като хирург.

Енциклопедия в действие беше. Поп при кръщение. Писател и врач. Буйна енергия в него кипеше неуморима от сутрин до зряч.

О, поколение, вляло съдбата в битка, която поставя цветя – паметен знак на погинал в борбата - Българско царство да има в света!

Робската участ – натрапена мярка – тиранизираща от векове, бавно, но трайно изграждаше ярки личности правдата да изкове.

В тази борба, недостигнал до края, преобразенеца Отче Матей болест нелепа изпрати във рая, дето, все още, духът му светлей.

„Пращам навеки в „инкогнита терра“ този скиталец, вграден в Пантеон! Отче Матей – проплака Лефтеров, гаскал, изучил се чак в Албион, –

що ни оставяш, защо си отиде, скъпи покойнико. Бедни навек дните остават, но краят се види. Да почетеме светия човек!

Българин ли си – падни на колене! С хубави думи пред тоз мъченик. Нека с молитва го всеки спомене. Смъртен роби се и стана велик.“

Колкото мога, реших да възпяя в тази поема, изпълнен с потрес, гордата участ на Отче Матей, вечно обичан и тачен до днес.

С думи описах достойното дело. Словото ми преценете сами. Скланям почително своето чело „вечна му памет“ да кажа. Амин.

Моно Колев,
с. Ново село, Великотърновско

Скоростно състезание с пещерно приложни елементи – КАЗАНЛЪК-2018

В разгара на розовата кампания, когато мнозина хора от ранни зори тръгваха да събират розов цвят из Казанлъшката долина, група явно скупаещи младежи и част от ветераните решиха да си направят поредното национално събиране. За тази цел в горещия майски ден на 26.05.2018 г. Пещерен клуб „Казанлък“ при ТД „Орлово гнездо“, с подкрепата на Българската федерация по спелеология и Министерството на младежта и спорта, организираха уникално за града ни Национално състезание по пещерно приложни дисциплини, на което присъстваха над петдесет пещерници и алпинисти от девет клуба. Подобна надпревара не беше се организи-

рала отпреди двайсет години, а и сега спонсорите ни от магазините „Алпи“ и „Стената“ се погрижиха състезанието да бъде значително по-примамливо за участие.

В групата на начинаещите се включиха девет деца. В оспорваната надпревара за скоростно изкачване на десетметрова пещерна стълба най-добро време показва Ана-Мария Бонева – 34 секунди, следвана от Даниел Димитров – 44 секунди и Даниел Петров – 46 секунди.

При напредналите взеха участие 16 пещерници и алпинисти, използвайки техниката на единичното въже. Те трябваше да преминат сложно трасе, дълго 55 метра, с многократни качвания и спуска-

ния по изкуствената алпийска стена.

Състезанието приключи в късния следобед с награжда-

ването на състезателите от председателя на ПК „Казанлък“ г-н Пенчо Пенчев.

Първо място при жените с

време 11:22 минути зае Десислава Стоянова от СК „Стришава“ - гр. Дряново, следвана от Антонина Влайкова – 15:02 минути, ПКСУ – София, и Китена Топалова - 15:49 минути, също от София.

При мъжете интригата за първото място се поддържаше до последния участник. Най-добре време показва Кемал Рамадан от ПК „Казанлък“ - 4:50 минути, следван от Енчо Енчев с 5:57 минути от ПКСУ-София, и на трето място Иво Колчаков с 6:53 минути от ПК „Пълдин“.

Напрежение и емоции съпътстваха състезанието от начало до край.

Анатоли Джурмански,
ПК „Казанлък“ към
ТД „Орлово гнездо“

Киро“, комендант - Васил Василев от Павлиkenи, секретар - Милко Илиев, водач Желязко Великов от ТД „Бачо Киро“ и лекар г-р Екатерина Личева от Дряново. След обща снимка пред паметника колоната потегли и в края на града се качихме на превозните средства.

В с. Михалци по традиция кметът г-н Петко Петков ни посрещна и ни запозна с историческото развитие на селото. Общинският съветник Петър Петров приветства походници и гости, а женската вокална група „Млади сърца“, с ръководител Пенка Йорданова, повдигна духа ни. Ученичката Дария Стоянова изпълни стихотворението „За Бачо Киро“. Походници, гости и гражданите поднесоха цветя пред паметника на героите от войните в центъра на селото и с едноминутно мълчание почетохме паметта им.

В края на с. Мусина колоната спря край паметника, където са се събрали четниците през април 1876 г. Кметът на селото г-н Христо Минчев разказа факти от събитията през Априлската епопея, запозна ни с историческото развитие на селото и природните забележителности. Посетихме района на Мусинската пещера, в която е открита керамика и 3 човешки зъба. Край входа ѝ се намира възстановеният от общината Исторически музей Павлиkenи, доброволци и от ТД „Академик“ – В. Търново, както и от частния бизнес в селото, римски каптаж за водоснабдяване на римския град Никопулус ад Иструм, намиращ се на 20 км оттук. Дълбочината на каптажа е 2,5 м. Открита е част от канала около 1,5 м висок. В района на селото има праисторическа могила от края на V и началото на IV хилядолетие пр.н.е. За жалост поради напредване на времето не можахме да посетим походите в карстовия район, в които спасилите се четници от Дряновската епопея са се укривали няколко дни.

По традиция спряхме край паметника-костница на Матей Преображенски – Миткалото,

където ни чакаше кметът на с. Ново село г-н Христо Христов, който подробно ни запозна с историческото минало и с настоящето на селото. Костницата бе отворена за посещение. И тази година секретарят на Читалище „Наука 1870“ г-н Пенчо Димитров допълни разказа на кмета и с възхвалено изпълни стихотворение за Ново село и поемата от Моно Колев „Черната капа“ за Моно – Матей Преображенски – идола на българското самосъзнание.

Малко история, която трябва да помним! Из летописните бележки на Бачо Киро за чета в Дряновския манастир: „В сряда вечерта (28 април 1876 г.), на Преполвение, като потеглихме от село (Бяла черква, 101 младежи – цветът на селото с техния учител), минахме през Михалци. И тяхната дружина беше готова. Тръгнахме заедно. Стигнахме в Мусина с кал и гъжд и там намерихме от няколко села по малко дружина. Станахме близо триса души. Потеглихме оттам. Кал, гъжд, падане, ставане – не се върви, но, нали е уж за свобода българска, юнак трябва всичко да търпи. И тъй, край Балван на осъмване сбихме се с няколко турци, но слава богу, нямахме никаква повреда, само някои момчета си оставиха ямурлуците да не им тегнат. Осмнахме в Махлата. Оттам взеха дружината по малко хляб и на чаушина пицхвите и една българска пушка и прибрахме четирима махленчани с нас. И тъй си заминахме в пътя. Минахме през Каломен. И там взеха дружината по малко хляб. Слязохме долу на Плачка, на Славчовите колиби. Той се отби да се прощава с майка си, тя, горката, като заплака, кълнаха татък горите. Тук си починахме малко. Оттук като станахме, видяхме, че потеря от Балван иде срещу нас. Подир още едни колиби, потеглихме къде манастиря. Минахме през Цинга. Тук се научихме, че нямало аскер в манастиря. Побързахме да завземем туй свето място за нас...“

За разлика от април 1876 година, времето към нас, походниците-поклонници, бе повече от благосклонно – слънце, ни капка гъжд, без кал и само с лека раничка на гръб, вървахме, пеехме възрожденски песни и събирахме полски цветя, които да поставим пред паметниците! Неусетно стигнахме до Дряновския манастир. Под строй, с песен и развети знамена, спряхме до портите на манастира. Там ни посрещна кметът на Дряново инж. Мирослав Семов. Поздрави ни за успешно завършване на похода.

На представители на различните групи лично г-н Семов връчи грамоти за участие, след което походът бе закрит. На всички кметове в съответните населени места, оказали съдействие и посрещнали походниците, ръководителят на похода връчи почетни грамоти.

По-голяма част от нас останахме да нощуваме в хижа „Бачо Киро“ и къмпинга край манастира, за да можем да наблюдаваме станалата традиция възстановка на боя край манастира и да участваме в тържествената заря-проверка. Отново съпребивахме събитията от далечната 1876 година – неравната 9-дневна битка за манастира, ослепяването от случаен взрив на боеприпаси на воеводата поп Харитон, писмото-отговор на въстаниците до Фазъл паша, саможертвата им и съдбата на успешите да останат живи при битката за манастира. Поклон, герои!

От името на походната група поднесохме букетите от горски и полски цветя през деня на паметника на поп Харитон край манастира и Костницата в манастира, а вечерта само в Костницата.

До късно вечерта в хижата туристите обменихме полезна информация за походи и излети, попяхме и потанцувахме, нечувстващи умора.

По-голяма част от нас предпечетоха да станат рано и да проведат традиционната обиколка покрай Дряновска река, местността Борун с крепостта „Грабът“ и река Ангъка. Някои посетиха и пещерата „Бачо Киро“, която заедно с манастира е един от 100-те национални туристически обекти. Пожелахме си до нови срещи по време на следващия туристически поход с най-голям патриотичен заряд в България – „По пътя на Ботевата чета от Козлодуйския бряг до връх Околчица“.

Снежанка Димитрова,
ТК „Незабравка“,
гр. Велико Търново

Над 50 участници в Националния воден поход по река Струма

За шеста поредна година Кюстендил е домакин на Националния воден поход по горното течение на река Струма. Организатор на проявата е Клубът по воден туризъм „Струма 2012“ към ТД „Осогово“, гр. Кюстендил. Над 50 участници - мъже, жени и деца, практикуващи воден туризъм, се настаняха на бивака в местността Чардака край с. Раждавица. Участниците бяха от различни краища на България - Варна, Пловдив, София, Кърджали, Враца, Бяла Слатина, Троян, Димитровград, Хасково, Нова Загора, Стара Загора.

„Радваме се, че и тази година нашите приятели, любители на водния туризъм от страната, пристигнаха за участие в похода. С тази проява ние ги запознаваме с природните забележителности на на-

шия край в горното поречие на река Струма. Популяризираме водния туризъм в района, а участниците усъвършенстват своите технически и физически умения в бързотечащи води“ – сподели Росен Калфин, председател на клуб „Струма 2012“.

9-годишният Йоан от Пловдив е най-малкият участник, който се спуска по река Струма за втора поредна година. 5-месечната Яна, която е и най-новият член на клуба, беше неотлъчно на бивака и през четирите дни на мероприятиято.

Поправка

В бр. 5 е допусната техническа грешка. На стр. 4 авторката на текста „Туристи ветерани-дарители“ Янка Маринова е от Видин.

Национален поход на жените „Пролет 2018“ в Родопите

В разгара на пролетта, от 18 до 20 май, поредната двадесет и втора туристическа проява на жените туристки ветеранки огласи дебрите на рид Чернатица в Родопи планина. Залегнала в календарния план на БТС и на Българската федерация на туристите ветерани за 2018 г., тя се е утвърдила като значима по мащаби и значение изява на ТД „Шипка“ – Пловдив. Затова от години то е неин традиционен организатор. И тази година главен ръководител на цялостната програма за трите дни бе г-жа Анна Камчева, секретар на дружеството, подпомагана от г-жа Дима Пенчева, член на УС на БФТВ, и г-н Димитър Луканов, председател на Клуба на туристите ветерани.

В проявата участваха гости от дванадесетте клуба от страната - от Велико Търново, Горна Оряховица, Русе, Лом, Берковица, клуб „Витоша“ от София, Сандански, Благоевград, Казанлък, Ямбол, Хасково и клуб „Родопия“ от с. Ягодина – Смолянско. Домакините се постаряха по стара традиция те да се почувстват походници. С автопревоз групата се придвижи до гр. Перушица, където последователно разгледаха интересния музей на града, историческата църква „Св. Архангел Михаил“ и Дановото училище, основано от големия патриот, родолюбец и издател Христо Г. Данов. Особен интерес предизвикаха беседите на уредниците на музея, а богротото „Клас, стани!“ в училището повдигна настроението на всички... Впечатлена от героичната история на това борческо градче, от голямата му роля в Априлското въстание, групата продължи по своята програма. Пътном гостите се запознаха с историческата старина „Червената църква“, един раннохристиянски паметник по нашите земи,

за който водещият екскурзовод Димитър Луканов сподели кратки данни. Той очерта, макар и бегло, икономическото развитие на района и традициите и постиженията му в лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството.

След интересната мини екскурзия автобусът пое към хижа „Здравец“, където любезните домакини от Пловдив устройоха на новодошлите туристи радушно посрещане – с „хляб и сол“ и китка здравец,

ални изяви и... така до късна вечер.

На другата утрин времето направи опит да обърка предвидените преходи – единия до местността Копревките за участниците с по-малки физически възможности и другия по един по-сериозен маршрут: хижа „Здравец“ – Летоу – Студенец – Вилна зона – хижа „Чернатица“ – хижа „Здравец“. От ранните часове започна перидично преваляване, но какво може да уплаши опитните

Люшнаха се хора пред хижа „Здравец“

с туристически и родопски песни. Една традиционното „Ехоо“, последваха другарски прегръдки между стари и нови приятели...

Както винаги, след обичайния отпих и настаняването в хижата имаше другарска вечеря и нашенско веселие, което само туристите ветерани могат да си устроят...

Преди него г-жа Анна Камчева и Димитър Луканов отправиха официалното си приветствие към всички присъстващи и вдигнаха обичайната наздравница. По-нататък домакини и гости се отгадоха на истински релакс – редуваха се хора, песни, танци и една невероятна програма, предложена от организаторите - сценки, хуморески, индивиду-

планинари? Загърнати с гъждобрани и с подходяща друга екипировка, под ръководството на опитните водачи Дима Пенчева и Пепи Костадинова и двете групи поеха по своя път. От тази решителност времето като че ли се „поуплаши“ и след леките превалявания позволи туристите ни да се завърнат безпроблемно в ранния следобед.

След отпиха и полагащия се обяд, гости и домакини се включиха в подготвената богата културно-масова програма на пространството пред хижата. Какво ли не бе показано тук – и древни тракийски танци, и мажоретки-ветеранки, и „Лебедово езеро“ по ветерански, и гвзвездят на спектакъла - аристокра-

Ансамбъл „Кагрл“ към Клуба на ветераните туристи „Шипка“ – гр. Пловдив

тичният танц „кагрл“, изпълнен перфектно от ансамбъла на клуба. А хората и танците на открито като че ли нямаше да имат край, ако не беше рукнал изведнъж поройният дъжд, заради който програмата приключи.

И отново другарска вечеря в края на втория ден, и отново интересна програма, като сега се даде предимство на гостите. Много от изпълнения от тяхна страна показваха наличието на толкова таланти, които биха могли да конкурират успешно известния телевизионен конкурс „Български търси талант“. На свой ред домакините изненадаха гостите си със сценката за някогашните пловдивски „кокоши“ и сбирката им „на бяло сладко“, която предизвика невероятен интерес...

Дойде и прощаният, трети ден. След трогателното сбогуване на домакини и гости пред хижа „Здравец“, обща снимка за спомен и размяната на телефони и адреси, автобусът пое към Пловдив. Пътном всички видяха масив-

ните сгради на историческия манастир „Св. Георги Победоносец“ край с. Белащица, тъй като неблагоприятните условия не позволиха спирането до самата обител. Но любезният екскурзовод разказа за неговата история и трагизма на строителите му, българските пленени Самуилови войници, изпратени тук на робски труд след падането на България под византийска власт. По-нататък вниманието на всички бе спряно на бюст-паметника на поета Пенчо Славейков в центъра на с. Белащица, като накратко бе разказано за пребиваването на поета по тези места и написаните тук негови литературни шедеври.

Прощалните думи в края на тридневната среща се казаха на раздяла пред централната жп гара Пловдив, откъдето гостите отпътуваха към родните си места. Домакините не пропуснаха да им отправят поредната покана: до „ЕСЕН 2018“!

Димитър Антонов

5 юни – Световен ден на околната среда

Всяка година на 5 юни светът отбелязва Деня на околната среда - най-известният глобален ден с призив за положителна промяна за околната среда.

Световният ден на околната среда е основният механизъм на ООН за повишаване на осведомеността и за насърчаване на действията за опазване на околната среда в световен мащаб.

Световният ден на околната среда е провъзгласен на 15 декември 1972 г. на 27-мата сесия на Общото събрание на ООН в Стокхолм, Швеция, с резолюция № A/RES/2994 /XXVII/. Тогава е приета декларация за околната среда, която е и първият

международен договор за принципите на екологична защита на Земята. Именно на 5 юни започва работата на Конференцията на ООН по проблемите на околната среда през 1972 г.

В своята резолюция

Общото събрание призовава държавите и организациите, членувачи в ООН, ежегодно в този ден да провеждат мероприятия, демонстриращи стремежа им да опазват и подобряват околната среда.

Най-красивият кът на Балканите според Иречек

Водопадът Полска Скакавица

Разположен само на 18 километра североизточно от град Кюстендил, водопадът Полска Скакавица впечатлява с могъщия си воден пад от 53 метра. През 1968 година е обявен за природна забележителност и се нарежда на трето място в България.

Според преданието, по тези места почти двет години е живял свети Иван Рилски. Почти на самия връх на водопада се намира и православният храм „Свети Димитър“.

Има две възможности да се стигне до водопада. Първата е да пътувате с влак по жп линията Кюстендил - София и да слезете на жп спирка Ска-

кавица. След 30 минути се стига до водопада.

Другият начин е с автомобил. От Кюстендил се преминава през село Ръждавица и се поема по пътя за селата Полска

Скакавица и Полетинци. Малко преди да влезете в село Полска Скакавица, има указателна табела, която ви упътва да завиете надясно по черния път.

Из дебрите на мистичната Странджа

Клуб „Туристи ветерани“ при Туристическо дружество „Чудни скали“ - гр. Айтос, се радва на разнообразна дейност и най-вече се гордее с това, че обхождаме високите планини. Най-малко познаваме близката до нас планина - Странджа. А в колектива ни има членове, на които коренът им е оттам. Това подтиква ръководството на клуба, с председател Ирина Николова, още при съставянето на плана за годината да проучи и начертае маршрут „Из дебрите на мистичната Странджа планина“.

И така, на 14 май двадесет човека с автобус се отправихме към портата на загадъчна Странджа - всъщност това е Националният археологически резерват „Античен и средновековен град Делтум-Дебелт, с. Дебелт, област Бургас. Той е единствената римска колония на западния бряг на Черно море като част от мерките, предприети от император Веспасиан за стабилизиране на новооснованата провинция Тракия. Три века градът се е разраствал и утвърждавал като един от най-богатите градове в провинция Тракия. Сякъл е над 150 собствени бронзови монети от края на I до средата на III век.

Разглеждането на експонатите от целия археологически резерват, под негово ръководство и беседа на екскурзоводката, ни накара да се почувстваме горди, че тук, по тези наши земи, и в древността е кипял бурен живот с култура, пренесена от Византия и Римската империя.

От тук от Дебелт започва дългото над 160 км погранично съоръжение Еркисия - защитавало вътрешните области на българската държава.

Тръгваме си обогатени и щастливи, че има с какво да се гордее и днес този позабравен край.

От термите на античния град, където е изградено светилище на трите нимфи, разбираме, че тук още от древността се покровителстват изворите и водите като носители на живота.

Автобусът ни отведе до мястото, където след четири часа вървене откриваме манастир с името „Животоприемнен източник“ в околностите на с. Голямо Буково. Наречен е така, защото в олтаря е вградено аязмото. Водата му е отведена с тръби и отвън. Допирът до нея влива животелна сила не само защото е вода.

Автобусът лъкатуши из недотам оправени пътища. И макар че често се налага да

слизаме от него и да вървим пешком известни разстояния, групата е предоволна, защото сме в дебрите на Странджа, сред прекрасни гори и сред свежестта на майската пролет.

В края на деня се озоваваме пред един Странджански феномен - водопада край село Стоилово „Докузяк“. Всички сме приятно изненадани от чудната гледка. Не сме допуснали, че тук по-ниската планина ще ни поднесе такава хубост. Пръските на водопада сякаш с лек замах отнеха умората ни от горещия ден. Душата ликува.

Настаняваме се в туристическа база „Велека“ в гр. Малко Търново за кратка отмора и на 15 май сме отново на път. Този ден щурмуваме връх „Голямо градище“ - висок 710 м. За нас това не е пределна височина, но от него видяхме най-високия връх в Странджа на турската територия и преди всичко се любувахме на ширналата се широколистна гора докъдето ни видят очите. Заедно с екскурзоводката изпяхме химна на Странджа - „Ясен месец веч изгрява...“

Най-древното тракийско светилище в Странджа, което е трудно за описание, но ще го усетите и ще го препоръчате на приятели, е скрито от погледите на простосмъртните, трудно се намира, но веднъж достигнеш ли го, се чувстваш като истински откривател. Планината и историите за жертвоприношения, тайнствени ритуали, погребения на важни личности със синя кръв неусетно те потапят в съвсем други времена. Кръговете символизират вечността и кръговрата на живота. От незапомнени времена, та и до днес, човек иска да бъде безсмъртен и да се увековечи. Това светилище е „Мишкова нива“.

А сега сме в подножието на връх Голямо градище, пред скалната гробница на египетската царица Бастет, полубогиня на светлината в мрака (Луната). Тази гробница е светилище в местността Мишкова нива и е част от големия археологически комплекс, включващ: укрепена сграда, могилен некропол, античен водопровод, рудник и крепост. Култовата сграда е била гробница на тракийски племенен вожд, жрец и херой. Това е място за отдаване на почит на мистичния прародител - херой, а също и храм на бог Аполон. Датирането на паметника може да се отнесе към V-III век преди Христа или II-III век след Христа.

Отново ни очаква туристи-

ческа база „Велека“. Разглеждаме гр. Малко Търново - чист и спретнат град с минерални извори, но обезлюден. А хората, странджалиите, ни посрещат със сърдечна усмивка и човешка топлина.

Трети, последен ден, се отправяме към водната ни граница с Турция - с. Резово. Стълбичките ни водят до българската водна част. Морето блести в ранна синевя, а селото ни посреща с модерни сгради и цъфнали градини. Малки, райски кътчета на толкова малка България. Господи, благодарим ти за излятата благодат!

Разгледахме местността Силистар и имаме желание да поскитаме по брега на морето до Синеморец, но пътеката беше непроходима, бурно обрасла с трева и храмалаци.

Като завършек на нашата екскурзия-поход бе посещението на музея в с. Ясна поляна. Селото носи името на

селището на прочутия руски писател Лев Толстой. И точно затова признателните хора на българското селище Ясна поляна в центъра на селото са издигнали паметник на княза.

В това село са живели българските интелектуалци Христо Досев, Стефан Ангелчин, Димитър Жечков и други, които създали колония, която да живее и прилага идеите на толстоизма. А те са били: Да устроим целия си живот на началата на търпимост, самопожертвователност, любов, свобода и равенство и да създадем нагледна частица от този живот, където да няма насилие, нито лъжа.

Това мировоззрение на толстоизма е нужно и сега, в наше време.

Музеят ни кара да прозрем, че будни българи е имало винаги, а това ни зарежда с гордост.

Каква е равнотежката от

тридневната ни проява?

1. Туристът отново е на път!

2. Съприкосновение с красотата на Странджа!

3. Вникване в душевността на странджанеца, в неговия бит и мистичност.

4. Общуването, съприживяването сплотява нашите редици, ставаме по-близки.

5. Чувстваме се по-горди, че сме българи, предци на тракийското племе!

6. В автобуса през цялото време звучаха български песни.

7. Изненадата за всички присъстващи беше китка от народни странджански песни, изпята от нашата туристка-съгражданка от с. Ясна поляна Недялка Иванова.

Екскурзията-поход беше наслада за душата. Нека се множат такива мигове!

Янка Иванова,
Клуб „Туристи ветерани“,
гр. Айтос

Преход до хижа „Ябълка“

Традиция, така мога да нарека поредния преход до хижа „Ябълка“, който организира от няколко години през пролетта Клуб „Пешеходен туризъм“ към ТД „Орлово гнездо“ - Казанлък.

За моя радост групата този път бе по-голяма. Тръгнах на 26 май в 09:45 ч. без очаквания по маршрута от град Шипка по ждрелото на река Соколица. Водата не беше много и не се наложи да се мокрим, докато я пресичахме на няколко пъти. Преминахме билото на Стара планина и започнахме леко спускане по северните склонове. Стигнахме до момент, в който излязохме от маркираната пътека и започна около час бродене през гъста гора, висок папрат и стръмни деренца, докато успее да изведе групата на черния път в квартал „Шумели“. След още около половин час достигнахме и целта за деня - хижа „Ябълка“. Леля Тотка ни посрещна със супичка и кафе. Приятна вечер с приказки и карти.

На втория ден тръгнахме към

Бузлуджа по друг маршрут, като преминахме през квартал „Ябълка“, до който стигнахме, преминавайки през красиви панорами и усещане на дивата природа, завзела и малкото цивилизация по тези места. Срещнахме и няколко човека, които ни помогнаха с упътване и насоки, други просто топло ни поздравиха. Започнахме изкачване към Бузлуджа, което се оказа доста по-стръмно, отколкото това в спомена, който имам отпреди 4 години. Но идеята за топла супа, която ни

очакваше на хижа „Малка Бузлуджа“, поддържаше духа на групата, а някои просто се радваха на възможността да си пробват силите. По билото ни посрещна мъгла и ветрец. Последва спускане по най-прекия път към град Кърн.

Долината ни посрещна със слънце и хубаво време - приятен завършек на приключението.

Благодаря на всички за доверието и споделеното време, за подкрепата!

Станислав Николов

Светлана Манева-Йорданова е от Ямбол. Има златна значка от Националното движение „Опознай България - 100 НТО“. От 2010 г. се е включила в него. Най-любимите ѝ обекти са пещерата Дяволското гърло, обича величествената и загадъчна Родопска планина - това е нейният любим регион в България, както и царствената Плиска, която пази възбуждащи спомени от нашата история. Вече е увлякла своя съпруг и брат си също да обикалят заедно обектите от движението.

Поход в Западните Родопи

По плана на Клуба по пешеходен туризъм към ТД „Орлово гнездо“ - Казанлък, на 27, 28 и 29 април 2018 г. се проведе планираният поход в Западните Родопи – село Варвара, родопската теснолинейка, гара Цепина и Музея на родопската теснолинейка, хижа „Равно боре“, връх Милеви скали, връх Фенера, мотел „Родопско ханче“.

На 27 април, към 21:00 часа, групата от 41 туристи пристигнахме и се настанихме за нощувка в мотел-ресторант „Родопско ханче“ в село Варвара. Вечерта, в механата на мотела, премина неусетно и весело под звуците и песните на местния състав.

На 28 април, в 08:15 ч., цялата група от 43-ма туристи (шофьорът и жена му също се присъединиха) вече бяхме на спирка „Пампорово“ в очакване на родопската теснолинейка, която трябваше да ни закара до спирка „Цепина“, където се намира Музеят на родопската теснолинейка. Всичко вървеше по план, повозихме се 20-ина минути и в 09:10 ч. вече влизаме в музея. Самият създател и двигател на инициативата за направата му - Кристиан Ваклинов, беше се отзовал на поканата ни, лично ни отвори и ни запозна с исто-

рията на създаването му. Кристиан е двигател както на усилията, така и на съвместната работа с държавните институции и общините за запазване и развитие на линията, дава и реализира идеи за подобрене на разписанието и комфорта на пътуването, следи пътничеството по линията и чрез данните аргументира пред БДЖ нуждата от запазването на теснолинейката. Организира масови прояви и чествания по различни поводи, свързани с линията, както и ръководи доброволческите дейности по възстановяването на спирка „Цепина“ и превръщането ѝ в Музей на теснолинейката.

Останахме силно впечатлени от чувството за историята на родопската теснолинейка, още от решението за строежа ѝ през далечната 1916 г., проектирането от младия български инженер Стоян Митов и започване на строежа през 1920 г. Силно се впечатлихме и как се е мислело в наши дни да се закрие тази уникална линия, както се закриха други две теснолинейки в Северна България и благодарение инициативата и борбата на Кристиан и приятели това не се е случило - дори са пуснали и черно влакче. С интерес разгледахме и самия му-

зей.

Както беше планирано, в 09:43 ч. хванахме обратния курс на теснолинейката до спирка „Маржоко Николов“, откъдето започна и пешеходният ни преход към хижа „Равно боре“. В началото вървахме по Бесничко дере, след час и половина вече бяхме на рида Алабак, а след още половин час стигнахме самата хижа. Хиждарят Георги ни посрещна, настанихме се, обядвахме. След обяда група от 23-ма туристи продължихме похода си към връх Милеви скали, където бяхме след нови

два часа. Уникалната панорамна кръгова гледка, която се вижда от връх Милеви скали, беше наградата за усилията на групата. На връщане решихме да качим и връх Фенера, направихме го и изпълнили изцяло програмата за деня, по живо - по здраво, към 17:45 часа се прибрахме в хиждата след обща деневелация над 2800 метра.

Групата, останала в хиждата, също не беше скучала. Част от туристите си направиха разходка до близката поляна и скали с панорамна гледка към каньона

на Чепинска река; други играха карти, а трети просто релаксираха във и около хиждата. Вечерта премина задушевно с песни, танци, шеги и смях. Оказа се, че и хиждарят Георги знае хубави македонски песни и самостоятелно и в съпровождение на Мария Кафалиева изпълниха няколко...

На 29-и, неделя, след като закусихме и се сбогувахме с хижа „Равно боре“, в 09:00 часа тръгнахме по пътеката за село Варвара. Самата пътека беше много приятна, не беше трудна, на места предлагаше

хубави панорамни гледки и след 3 часа вече бяхме стигнали гара Варвара, а от там мотел „Родопско ханче“ и минералния басейн в него. Почти 3/4 от групата уважихме басейна и се потопихме в минералните води на село Варвара.

Към 18:00 ч. автобусът ни върна в Казанлък и с това приключи тридневното ни туристическо преживяване. Благодаря на всички участници за отговорното поведение и за позитивното настроение!

Атанас Балкански

Голо бърдо

Разходка из една малка планина

Към планината Голо бърдо имах някакви предубеждения. Името ѝ, а и индустриалните градове Радомир и Перник, около които е разположена, малко допринасяха за това. Все пак приех предложението за излет и в една майска утрин заедно с група приятели бодро вървахме от гарата на Радомир към планината.

За радост пътят ни изведе до една от забележителностите на града – водопада, наречен „Бучалото“. За него споменава в пътеписите си Константин Иречек, а класикът на българската литература и страстен почитател на наша-

та природа Иван Вазов пише: „В края на града шурти от твърде високо студена вода – това е знаменитият Радомирски водопад... тая Радомирска Ниагара.“ Водопадът е висок десетина метра и представлява необичайна и много приятна гледка в градската среда. Около него са изградени изкуствено езеро, места за отдих, детски кът и романтични мостчета.

След кратка почивка на това приятно място продължихме и не след дълго навлязохме в планината. Пътеките са широки и ясно очертани. А най-голямата изненада е, че планината

не отговаря на името си – има гори! Вероятно някога е залесявано с иглолистни видове, които покриват склоновете, разнасят аромат на смола и са радост за очите. Между боровите и елите полюшваха нежнозелените си листа буки, брезички и различни храстовидни. Навсякъде беше зелено и свежо. Така неусетно пристигнахме в хижа „Орлите“, където поседнахме на терасата, за да си отпочинем. Пред очите ни зеленееше ски пистата. Покрай нея пълзи пътеката, водеща за хижа „Славей“ – следващата точка на нашия маршрут.

По време на този

втори етап от прехода преминахме през същинската част на планината. С няколко поредни изкачвания се достига до по-открити места с изглед към Витоша и Верила. Пътеката подсича най-високия връх на Голо бърдо, носещ хубавото име Ветрушка (1158 м). По поляните грееше с красивите си цветове рядко срещаният горицвет, тук за първи път видях перуника в природата, а някои щастливци може да открият и изящното урумово лале... Неслучайно тази планина се слави като резерват на диви цветя.

Ето така приятно и „образователно“ стигнахме до хижа „Славей“.

Малко след това небето се изпълни с облаци, проблеснаха светкавици, чука се далечни гръмотевици и в продължение на цял час вали проливен дъжд, преминаващ в суграшица. Когато спря да вали и небето просветна, тръгнахме към Перник по асфалтовия път. По гъстите треви суграшицата беше с един пръст дебелина, беше захладняло... От склоновете на планината се издигаха изпарения и тя сякаш димеше, а върховете бяха обвити в мъгли. Така Голо бърдо ни показа и другото си лице – загадъчно и малко сурово. След дъжда беше свежо и приятно. Само след час пристигнахме на гарата в Перник. Бях

щастлива, защото се запознах с една малка, но прелестна планина, и изживях още един чудесен ден сред природата.

Полезна информация: Най-добре е планината Голо бърдо да се посети през месеците май или юни. От гарата на Радомир до водопада Бучалото е около 30 минути. От там преходът до хижа „Орлите“ с нормално темпо е около един час. До хижа „Славей“ преходът трае около час и половина, следван от слизането до Перник за час. Общо времетраене – приблизително четири часа, може и малко повече.

Жана Манолчева

Разходка по съседски до Пехчевски водопади

Недалеч от Благоевград и село Логодаж, известно с отлежалото българско червено вино, произвеждано в този топъл район на България, минава пътят за китния македонски град Делчево. Само минаваш границата и си в него. Той е разположен по поречието на река Брегалница, в подножието на рида Голак в Малешевската и Осоговската планина. В Малешевската планина се крият много природни кътчета, които привличат туристи от близо и далеч. Едно от тях се намира в близост до Делчево, а именно град Пехчево и скъпаните в дебрите на планината Пехчевски водопади. Те се намират на 1200–1300 метра надморска височина. Нека не забравяме, че най-високият изпосин на Малешевската планина е Ильов връх - 1803 м. Не бива да се подценява нито него, нито което и да е друго природно кътче в нея. Решихме с приятели да посетим тези водопади и в ранната хем мразовита, хем ветровита неделя да се отправим на юг. На топличко! Грееше слънце, приближаваме границицата Логодаж – Делчево. Изведнъж мъгала ни обгърна и видимостта стана нулева. Забоите се редяха един след друг. След поредния остър завои се показва граничният пункт. Малка опаска се заформи. След няколко минути чакане обаче преминахме. Пътят слиза надолу, а слънцето се показва от мъгливата пелена. Няколко минути - и ето че сме в Делчево. Добре че имаше кой да ни упъти. Айде, обратно, пътят се оказа не посредствено преди да

влезем в града. Вдясно, успоредно до шосето, се простираха склоновете на Малешевската планина, селца и поля. Не след дълго се появиха къщици, дворчета, голям храм, площад с високо, свободно развяващ се македонски флаг. В Пехчево сме. Паркирахме колите си, бяхме доста народ. Ние, четирима по 5-6 човека в коли, 20 човека с бус от столицата от Валандово, Делчево. Близкото кафене едвам ни събра. Китното градече бе приятно за разходка, спокойно и тихо. Малко нарушихме тишината. Нашият домакин Мариан Митриновски ни очакваше с радост. Малко снимки, много прегръдки, по едно кафе, чай и закуска и потегляме с колите към първите водопади. Пътят излезе от града и започна да се извира сред широколистната гора, покрита със сняг, на места с лед. Спряхме. Ето че през една порта символично преминахме и продължаваме по бяла, леко залеждана и уплътнена с изсъхнали листа пътека. А покрай нея успоредно тече река, явно именно от водопада. Склоновете слизаха надолу и образуваша малко ждрело. Върволица от желязци се виеше по цялото трасе. Нападали клони, дървета, хлъзгави камъни ни предупреждаваха да сме много внимателни. Снегът не бе много, но слънцето трудно би успяло да стигне точно тук. На много места зеленият мъх украсяваше камъните и бе някак по-свежо. Стигнахме до тъй очаквания красавец, естествено, глъчката от вече видяното достига и до мен. Място да се снимам трудно намирах. Затова

реших да изчакам да се изредят всички. Мариан вдигна наздравница, след като ни посрещна сред планината. Пожелахме си през тази година повече да обикаляме заедно, а после с наслада отпихахме това, което бе сипано в чашите.

Малък, но красив бе този чабуковски водопад сред стръмните склонове наоколо. Почти посеген поех обратно към портата. Времето бе благосклонно към нас и ни даде възможност да се насладим на красотата на Малешевската планина през целия ден.

Отново попълнихме своите места в автомобилите и потеглихме. Не бе дълго возенето ни. Пътят криволичеше все покрай широколистна гора. Вече се подготвяме за следващите - Църнодолските водопади. Пътеката минава през една портичка, почерпиха ни символично със сушени плодове и продължихме своя ход. Всяко клонче, тревичка, камъче бе бяло. Пролетно време тук вероятно е прекрасно. Минахме през мостче, после заслонче, построено и сгушено сред вековни буки. Усещах, че се качваме, и не след дълго се откри гледката на водопадите. От най-високото падаше водата. Живописната пътека преминаваше през няколко дървени мостчета и стълби, за да се стигне почти на върха. За миг си представих, че сме по Ябланишкото или Трънското ждрело. Лека-полека дългата колона туристи се нижеше по живописната екоптека нагоре. Отдалеч ясно се открояваше Църнодолският водопад, който желяз да видя и да снимам. Бяха много мокри камъните наоколо и затова не рискувах. Но си заслужавахме ходенето. Изкатерих височината над него. Отново се върнахме в изходна позиция.

Последната точка на разходката ни в планината бяха водопадите на Лутачка река. На колите сме и след малко се паркирахме на широко място. Взехме си раниците, течното и твърдото мезе и по леко заскрежения път тръгнахме напред. Гората бе смесица от широколистна и иглолистна и бе някак гола. Не след дълго водачът ни се отклони вдясно. Продължихме по още една живописна пътека. Тук склоновете не бяха много стръмни и даваха възможност на всеки турист да усети колко е широко. На едно място някой бе поставил огледало за обратно виждане за гримиране. Под него надпис: „WANTED“. Беше хитро изкусено. Нещо забавихме, току след един завои забелязах, че всички са се скупчили на едно място. Водопадите бяха каскадни. Вели-

чествен беше първият, другите само се стичаха надолу, като образуваха река. Дървените мостчета пресичаха напътно, стъпалца до височинка имаше, после пак мостче и така, докато стигнем пътя. Огромните скали бяха се строили, все едно предпазваха туристите. Лека-полека вървя отзад, за да се зарежа максимално с тези красиви места. Хоп, на мостчето съм, погледнах надолу. Като че ли съм на етаж в някой висок блок. Живописно кътче, скрито от хорските очи в дебрите на планината. Ветрецът полъхваше, реката говореше. Гореще, пред мен дървен заслон с пейки, маси, барбекю. Ех, как сега мезета, сланичка, винце, чушлета, вкусна трапеза да имаше тук. С приятели да се чукнем и да се наслаждаваме. Дружината продължи по заскрежения път, последните водопади на Лутачка река трябваше да уважим. Не усещахме колко бавно върви времето в Македонско. Маршрути за други места се кръстосваха тук. Бързо ми хвана околото пътека за връх Ченгено кале - 1630,4 м. Разстоянието до него бе 5,1 км, около 2 часа пеша. Наближаваше по-важната част от днешната екскурзия. Основната част от дружината отпадна бе стигнала в Пехчево, в местния ресторант, аз, водачът ни и още двама-трима лека-полека наближавахем малкия паркинг. По леда не можеше да се тича, прибрах си фотоапарата, за да не го събирам на части, и в сладки приказки стигнахме автомобилите. Представих си какво райско кътче крие Малешевска планина пролет, лято и есен. Искаше ми се да бе такова времето и в този момент. След по-малко от 30 минути зърнахме площада и големия развяващ се македонски флаг. Стана студено и се смръщи. С бързи крачки се вмъкнахме в топлото ресторантче. Наместихме се, извадихме мезета, питиета, поръчките заваляха.

Музиката кънтеше от колоните, уютно, топло и приятно. Любезният, добър и прекрасен домакин Мариан взе думата - благодари, че сме приели поканата му за тази разходка и за това, че споделихме трапезата с него, после се почнаха хорца, снимки, наздравници. Навън заваля пухкав обилан сняг. Балканска трапеза с много веселие, смях и емоции с изглед навън и побеляващо Пехчево. Тропнахме няколко хорца, хапнахме, пиинахме. Толкова приятели, събрани на едно място. И докато се сипеше сняг на парцали над града и падаха температурите, вътре настроението се бе повишило отпадна. След малко нашият домакин рече: заповядайте да пием чай и кафе. Нямаше как да му откажем. Качихме се по колите и въпреки че снегът почти не даваше покой на чистачките, сравнително бързо пристигнахме в Делчево. Много се зарадваха домакините и

приятели на Мариан, наредихме се около масата и отново запяхме песни, рецитирахме стихове. Чайчето, сладките, кафето - всичко бе хубаво в уютния дом. Снимките не липсваха, естествено. Часовете се изнизваха неимоверно бързо. Налагаше се да тръгнем към България. Мариан и приятелите му ни изпроводиха. Оставахме ги със здраве и с уговорката отново да дойдем. Ускорихме, доколкото можехме, до границата. Кратко, колкото да ни видят картите, и отново с бърза газ за столицата. По магистралата, естествено, бързо се шофира, в крайна сметка всички се прибрахме към 22:30 ч. по домовете си. Тази разходка из красотите на Малешевската планина ще ни държи дълго време спомените от там и с надеждата пак да посетим прекрасната планина и други чудни места, скрити в нейните дебри.

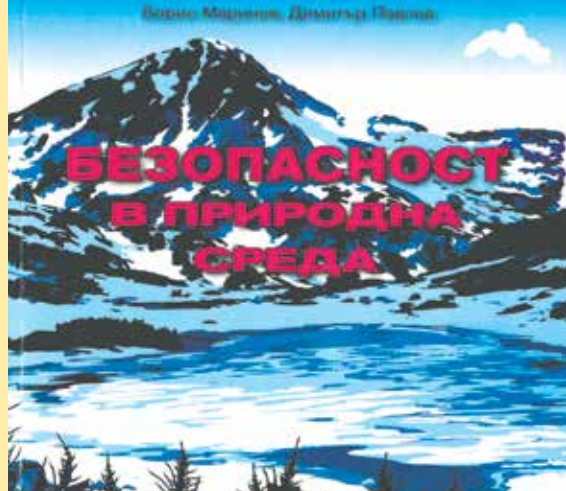
Юрий Стоянов

Безопасност в природната среда

Под това заглавие наскоро излезе книгата на доц. Борис Маринов и Димитър Павлов, която може да намерите в книжарницата на Националната спортна академия в Студентския град.

Книгата представлява интерес за широк кръг читатели, които се интересуват от безопасността на човека в природна среда. Два от акцентите в нея са конкретните причини за неблагоприятните въздействия и оцеляването сред природата. Изданието подробно разглежда основните фактори, които осигуряват безопасността. Дадени са много полезни съвети.

Туристически маршрути в Стара планина

Предлаганите маршрути са на територията на два дяла на Средна Стара планина – Троянска и Калоферска планина.

Западната граница на Троянска планина със Златишко-Тетевенската планина минава по долината на Черна река през билния Карчов преслап и между върховете Кавладан и Ушите и долината на река Дамлъдере. Източната граница с Калоферската планина се маркира от долината на Стара река и началния ѝ приток Голяма река, седловината между върховете Костенурката и Жълтец и долините на реките Кривинишка и Стърна.

Троянска планина е третият по височина дял с 5 двухилядника с най-висок връх Голям Купен (2169 м). В този дял се намира единственото в Стара планина високопланинско езеро, разположено в южното подножие на върховете Малък и Голям Купен.

Калоферската планина е най-високият дял на Стара планина с 13 двухилядника, начело с първенеца на планината връх Ботев (2376 м). На запад той граничи с Троянска планина, а на изток – с Шипченска планина. В този дял се намира най-високият водопад у нас – Райското пръскало (124 м) в южното подножие на връх Ботев. Характерна особеност са двата странични рига, които се включват в неговата територия – Равнец и Триглав.

Маршрут 1: Сопот – хижа „Добрила“ (1.10 часа с лифт или 4 часа пеш) – хижа „Амбарица“ (3 часа) – хижа „Яворова лъка“ (2 часа) – с. Черни Осъм – Троянски манастир – Троян (25 км с превозно средство)

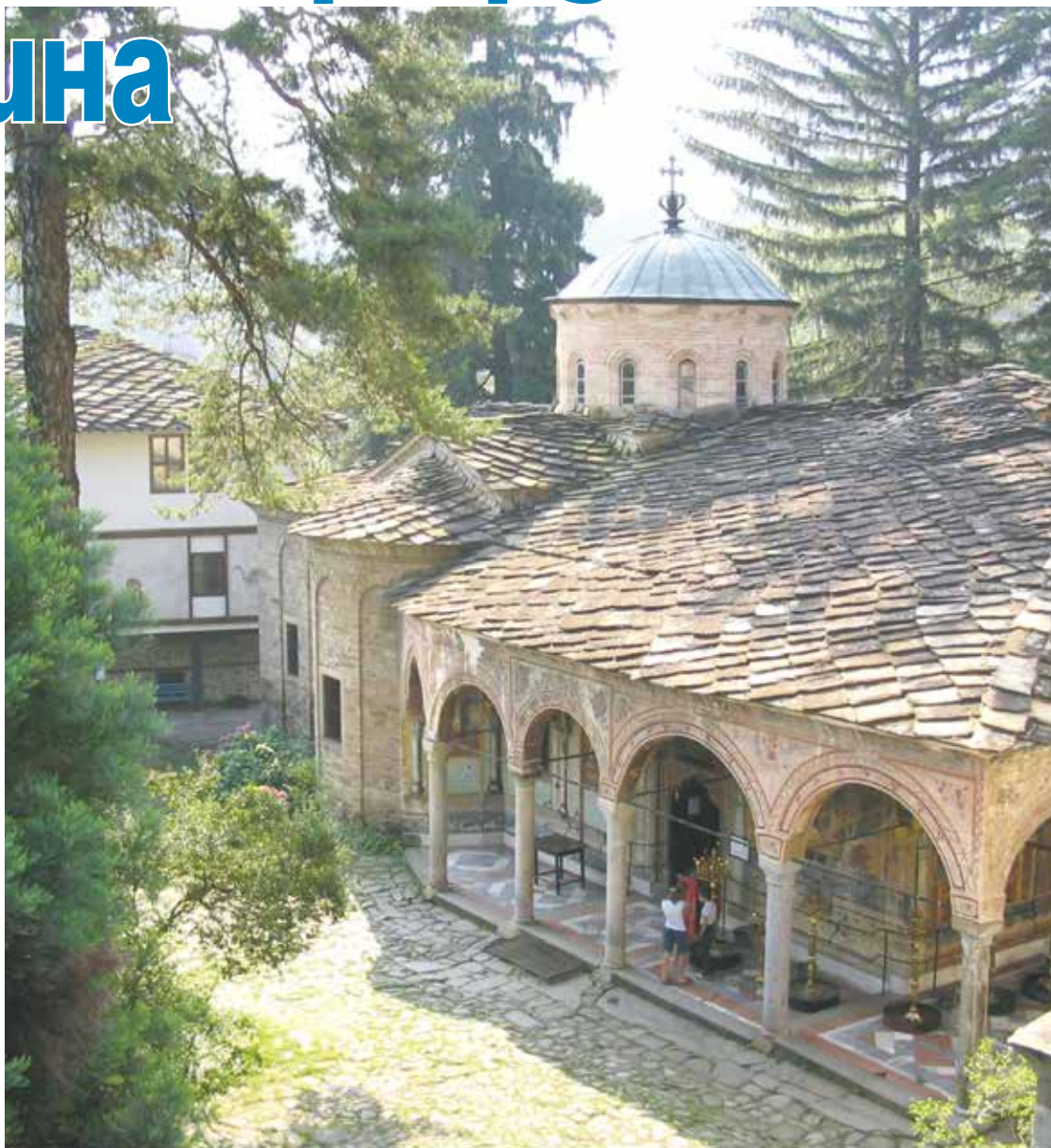
От Сопот до хижа „Добрила“ се пътува със седалкова въжена линия за около 40 минути. От горната лифтова станция в североизточна посока по маркираната пътека се

траверсират почти по хоризонтал югоизточните склонове на връх Добрила и за около 30 минути се излиза пред хижа „Добрила“ (1795 м н.в., 50 места, локално отопление, вътрешни тоалетни и бани, туристическа столова и кухня).

Пешеходният вариант за хижа „Добрила“ започва от манастира „Св. Спас“, разположен североизточно от центъра на града. От манастира маркираният маршрут навлиза в долината на река Манастирска на север, достига каменист дол, а след това се поема по планински път. Той излиза на междинната лифтова станция в местността Почивалото, след него достига голяма скала (Пресечен камък), откъдето продължава вдясно през гора и с лек наклон излиза на седловината между върховете Добрила и Левски, където е разположена хижа „Добрила“.

За хижа „Амбарица“ маркираната с жълт цвят пътека следи горски път на североизток до местността Раздвоенният извор – два улея, които се събират над пътеката. С дъга на северозапад пътеката слиза в изворната област на река Черни Осъм и се изкачва на равно пасище. След продължително спускане на североизток маршрутът пресича няколко каменни улея, изкачва се през сух дол, съединява се с маркираната пътека, спуска се на юг от седловината Платнешки ярове, минава край връх Момина могила и достига хижа „Амбарица“ (1516 м н.в., 50 места, етажни тоалетни и бани, отопление на твърдо гориво, собствено ел. захранване, туристическа столова и кухня).

За хижа „Яворова лъка“ пътеката се спуска на север в горски пояс, превежда през местностите Самаря и Краево присое, още по-надолу достига наклонена поляна, продължава стръмно надолу из

Троянски манастир

букова гора на североизток с поредица от много серпентини и слиза до хижа „Яворова лъка“ – 740 м н.в. Хижата е в процес на реконструкция и има ограничен леглови капацитет. Има собствено ел. захранване, етажни санитарни възли, туристическа столова.

От хижата до с. Черни Осъм са 12 км асфалтов път. След хижата на изток от долината е старинният Зелениковски манастир. Село Черни Осъм е известно с уникалния си При-

родонаучен музей. Черни Осъм се намира на 13 км от Троян. Пътят минава край Троянския манастир – трети по големина в страната, а след него е с. Орешак, известно с експозицията си на народни приложни

изкуства и занаяти. В гр. Троян има туристически дом.

Маршрут 2: Сопот – хижа „Добрила“ (1.10 часа с лифт или 4 часа пеш) – хижа „Васил Левски“ (5 часа) – заслон „Ботев“ (1 час) – хижа „Тъжа“

Хижа „Паї“

Заслон „Ботев“

Връх Ботев

A photograph of a small, rustic wooden house with a gabled roof, situated in a forested area. The house has white walls and dark wood trim around the windows and doors. A large evergreen tree is on the left, and a stone wall is in the foreground.

Йордан Йорданов,
експерт в БТС
Карта: КармГео ООД, Троян

Боян Петров остана завинаги на Шиша Пангма при опит да го покори

Алпинистът, зоологът, пещернякът, природозащитникът, общественикът

З а него в последните години е писано много, но това, което се разигра в първите дни на месец май по склоновете на най-ниския осемхилядник, ни дава основание отново да се върнем към обичайния ни алпинист, зоолог, природозащитник и общественик Боян Петров. Няма да е пресилено, ако кажем, че след априлските дни на 1984 г., когато Христо Проданов изживяваше последните си дни по склоновете на връх Еверест, обстоятелствата се повториха в не по-малка сила и с Боян.

Роген е на 7 февруари 1973 г. в София. Голяма част от детските си години обаче прекарва в гр. Перущица при баба си и дядо си по майчина линия. Една година учи за агроном в Аграрния университет в Пловдив, но сърцето му го тегли към зоологията и биологията, поради което се

му истински облясък с алпинизма започва оттам, откъдето са тръгнали повечето от водещите ни алпинисти – „Черният триъгълник“ на северната стена на връх Маловица. Върхът, който със своята отвесна северна стена се превърна в символ на българския алпинизъм. Така, едва 18-годишен, той осъществява това емблематично изкачване, което може да се приеме за истинското му кръщение в алпинизма. Следва увлечението по леденото катерене, любимото му място – интересните маршрути на северния Джендем.

Боян навлиза в алпинизма тогава, когато „Желязната завеса“ не е тази пречка, която е била за поколението преди него. Идват изкачвания в Алпите. Не след дълго (2000 г.) стъпва и на първия си петхилядник – връх Арарат (5137 м) – най-високия връх на съседна Турция. Там ви-

нировъчния лагер-сбор в Памир. Въпреки отличното му представяне на този лагер заболяването му от диабет става причина той да не бъде включен в състава на експедицията. Това е един много важен и преломен момент за него. Боян обаче не се отчайва, а още повече се амбицира и само за осем месеца от януари до август на 2004 г. успява да стъпи на три от 7-те континентални първенци – Аконкагуа (6962 м) за Южна Америка, Денали (6192 м) за Северна Америка и Елбрус (5642 м) за Европа.

По време на експедицията на Броуд пик за първи път вижда красавица на Каракорум – К-2, върха, чиито отвесни стени и ръбове така силно го впечатляват, че този връх не излиза от мислите му. Едва четири години по-късно, заедно с приятеля си Дойчин Боянов, направил много силното си начало в ал-

Шиша Пангма

голямото име в световния елит и стана желан партньор във всяка експедиция. Набра опит. Към всеки връх тръгваше и успяваше в чист алпийски стил – без допълнителен кислород, без придружаващ го шерп и почти винаги вървеше напред, пробивайки път за следващите го алпинисти. Събра в актива си 10 осемхилядника. Останаха му само четири.

В планината Боян не бе само алпинист. Той умело съчетава спортните си изяви с професионалните си интереси. Проникна в повече от 450 пещери и пропасти. Слезе в пещерите на България, Албания, Гърция, Китай, Косово, Македония, Хърватия и Черна гора. Обогасти колекцията на Природонаучния музей с над 25 високопланински вида – животни и птици, някои от които наречени на неговото име (в света на науката съществуват такива правила). В планината беше не само спортист, но и учен, и изследовател.

Боян прояви и своята висока гражданска отговорност в опазването на природата – в ненужното застрояване на Пирин. Изрази своето компетентно мнение и за магистралата през Кресненското дефиле. Всичко това неумоверно много повдигна авторитета му сред стотиците и хиляди ценители на красивата ни природа. Стана „Мъж на годината“. Четири години подред бе сред 10-те най-добри спортисти на България – 2014, 2015, 2016 и 2017 г.

Намрупа ценен опит в голямата планина. Прояви се като трезво мислещ и действащ алпинист. Правилно планираше и спазваше принципите на височинния алпинизъм. В хималаизма направи най-много от нашите алпинисти. Винаги

действаше премерено – без излишни рискове или подценяване на гаден връх и затова не мога да приема опитите на някои „алпинисти“, които имат като най-голямо постижение изкачването на Черни връх, да изразяват своите „компетентни“ мнения. Боян тръгна за пролетния сезон на Хималаите много сериозно подготвен – и физически, и технически. Това го потвърдиха и направените му изследвания дни преди тръгването за Шиша Пангма (10 април). На мястото атмосферните условия не попречиха, както на него, така и на останалите 10 участници в международната експедиция, да изградят междинните си лагери. Когато на 29 април всичките членове на експедицията тръгват нагоре за последен щурм, синоптиците не виждат предпоставки за това, което се случи само няколко дни по-късно. Нагоре Боян се движи в много добро темпо. Изпреварва колегите си с ден напред. Когато те са на втори лагер (7100 м), той ношува на лагер три (7500 м). И на 3 май нищо не предвещава това, което става в по-късните часове на деня.

В първите часове на започващия ден Боян се отправя за върха. Напуска палатката си, в която остава и спалния си чувал. Никога и никой алпинист не взема спалния си чувал в последния, решителен щурм, защото той трябва след изкачването да се върне поне до напуснатата последна палатка. В същия ден останалите членове на експедицията достигат трети лагер, където намират палатката и спалния чувал на Боян. Междувременно атмосферните условия са се влошили много и бързо. Боян е към върха. Докъде достига, аз нямам смелостта да назова –

дали е достигнал 8027-те метра, или е започнал връщането си своевременно. Надявам се той да е преценил ситуацията на място. Вярвам, че по-точно решение никой не може да вземе от топлите си стаи в София или в някой друг български град. Убеден съм в правилното решение, което той е взел. А защо не е стигнал до базовия лагер, все още е трудно да кажем.

Помните ли? Обърнахте ли внимание на едно от телевизионните предавания за повсеместните валежи и наводнения в Индия в първите дни на месец май? Там между реговете се намекна, че може би тази година мусоните са изпреварили своето обичайно време – края на май?!!

На алпинизма отгадох цели 62 години. Нямам опита на Боян от височинните изкачвания, защото моят скромнен опит се простира само до първото българско изкачване на връх над 7-те хиляди метра – връх Авицена (тогавашен пик Ленин), 7134 м. Познавам обаче много добре Боян. Смяя да твърдя, знам, уверен съм в неговите възможности, опит и съм сигурен, че той е взел единственото и правилно решение. А какво се е случило на 3 май или няколко дни по-късно? Дано успеем да научим.

Може би ще бъде много смело в предположенията си, но от всичко, което изслушах, прочетох и прегледах в тези 10-12 дни, допускам, че това, което се е случило с Боян, е станало на път към базовия лагер, и то след едно успешно изкачване на върха. Жалко, че той нямаше в себе си сателитен телефон, за да ни уведоми за това.

Доц. Сандю Бешев

Боян Петров на най-красивия и най-труден осемхилядник – К2

места в СУ „Св. Климент Охридски“. Още от ученическите години се увлича по пещерите, като прилепите му стават любими животни дотолкова, че да се превърнат в негова професия. В студентските си години вкухва и от магията, наречена алпинизъм. Магия, която става смисъл и съдържание на неговия живот, но не и „на всяка цена“. От алпинизма не го откъсват житейски проблеми. На два пъти се преборва с онкологични заболявания, от ухапване на отровни влечуги, както и с пословичния му диабет, а накрая и двете транспортни произшествия, като и в двете без никаква негова вина.

Без да се откъсва от пещерите, Боян много активно навлиза в истинския, големия алпинизъм. Всичко върви обаче по приетите норми и правила на педагогиката – от по-лесното към по-трудното, от познатото към непознатото. Първият

сочината не му създава проблеми и това му дава увереност за по-интересни и примамливи върхове. В националната ни експедиция до връх Броуд пик (2001 г.) само лошото време не му позволява да стъпи и на първия си осемхилядник. Нищо не му пречи обаче на връщане от Пакистан да погледне в кратера на първия си вулкан – Демавенд.

По това време идва моментът, в който поколението преди него закономерно предава щафетата, а и достъпът до чуждите планини и върхове няма трудностите на предишните алпинисти. През 2003 г. той стъпва и на първия си седемхилядник – връх Авицена (7134 м). По това време е в ход подготовката за националната ни експедиция „Еверест-2004“, посветена на 20-годишнината от първото българско изкачване на най-високия връх на планетата. Впрочем и изкачването на връх Авицена е в рамките на тре-

пинизма, достигайки заветните 8848 метра без ползването на допълнителен кислород, поемат към голямата си мечта. Въпреки изключително неблагоприятните атмосферни условия двамата единствени за тази година стигат над 8-те хиляди метра. Този успех дава нови сили на Боян и увереност, че успехът му над най-високите върхове вече е съвсем близо.

През 2009 г. Хидън пик (8068 м) става първият му осемхилядник. След кратко прекъсване идва големият му успех – три осемхилядника за по-малко от 100 дни: Кангчен-дзънга (8586 м), Броуд пик (8047 м) и не само най-красивият сред надоблачните гиганти, но и най-трудният – К-2 (8611 м). Един успех, наредил го непосредствено след най-добрите в световния алпийски елит. И отново хеттрик през 2016 г. – Анапурна, Манаслу и Нанга Парбат.

Боян се утвърди като

Шести осемхилядник за Атанас Скатов

От Непал най-после дойде и приятна новина. Алпинистът от Сливен Атанас Скатов, който е веган, е осъществил успешно изкачване на шестия по височина връх – Чо Ойю (8201 м). Както съобщихме преди месец, на 6 април, освен Боян, за Хималаите с богата програма замина и Наско. В предмусонния период на Хималаите и той имаше в плановите си сериозни цели – изкачване на Чо Ойю в алпийски стил, без ползване на допълнителен кислород и личен шерп. Втората му цел за този сезон също предизвиква сериозно внимание, защото тя отново е Еверест, но вече без кислород. Както е известно, в досегашните си изкачвания той

не се отказваше от горните предимства.

Сега, когато зад гърба си има шест изкачвания на пет върха над осемте хиляди, и той бе решил да катери върховете по чисто алпийските правила. В близо месечния си престой в базовия лагер и Наско не е бил пощаден откъм метеорологичните капризи. Въпреки това бавно и упорито провежда аклиматизацията и търпеливо изчаква смиляването на природата. За известно време слиза малко по-ниско от базовия лагер, за по-добро възстановяване. Преживял е и епопеята „Шиша Пангма“ и накрая, когато нещата с времето потръгват, започва решителният щурм. Е, нали все пак се намира в Хималаите, имало е ветрове,

студове, но в поносима доза. Най-голям проблем като че ли му създава финалният щурм – от последния лагер до върха, което му отнема 14 часа изкачване и 7 часа слизание, или цели 21 часа движение. И ето че на 13 май Наско за седми път стъпва на връх, извисил снага над 8-те хиляди метра.

На 24 май 2014 г. г-р Атанас Скатов започна своя път от Еверест, изкачвайки го от север. Това за мнозина това бе голямата изненада. Беше се появило едно име, непознато за алпинистите, но както се оказа впоследствие, то се наложи и всяка една негова експедиция към Хималаите се очакваше с интерес, който за щастие се оправдаваше. Така гоюдох

Атанас Скатов на Чо Ойю

и следващите успехи – Манаслу (01.10.2015 г.), Анапурна (01.05.2016 г.), Макалу (23.05.2016 г.), Лхоце (16.05.2017 г.) и отново Еверест (22.05.2017 г.), този път от юг. И ето че точно когато вниманието ни бе обсебено в тъжко очакване на добри новини от Шиша Пангма заради Боян Петров, Наско отново ни зарадва с шестия си осемхилядник – Чо Ойю (13.05.2018 г.). Този път изкачването му е без шерпи и ползването на допълнителен кислород. Тук обаче се налага една поправка, защото правото на първото българско изкачване без кислород на този връх още на 4 май 2007 г. се полага на Петко Тотев, а не на Скатов, както бе съобщено от някои ежедневници.

Чо Ойю е добре познат на българските алпи-

нисти, защото още на 1 октомври 1991 г. върхът бе изкачен от Йорданка Димитрова и Борислав Димитров, при което Данчето стана първата българка, стъпила на връх над 8-те хиляди метра. Осем години след това на върха е и Дойчин Василев (17.05.1999 г.), последван от още четирима българци – Петко Тотев, Петя и Камен Колчеви и Жеко Вътев, като това става на 4 май 2007 г. Година преди Наско, на върха е и Богдан Велев (29.09.2014 г.) – един българин, който от години живее и работи във Франция.

Както отбелязахме по-горе, в предмусонния период на Хималаите не само Боян, но и Наско си бяха поставили високи цели. Наско изпълни първата, и то точно така, както я бе замислил – без

шерпи, без кислород и без предварително изграждане на междинни лагери. Сега остава и втората му цел – трето изкачване на Еверест. „Нали все още няма българин с три изкачвания на Еверест“ – ме бе попитал Наско, преди да отлети за Непал.

Въпреки че е достатъчно изморен, в базовия лагер Скатов отново потвърди намерението си за трето изкачване на първия връх на планетата – Еверест.

С успеха на Наско Чо Ойю, който със своите 8201 метра стои на границата между „високите“ и „ниските“ осемхилядници, се нареди на второ място, след Еверест, по броя на българските изкачвания – 8 за Чо Ойю срещу 12 за Еверест.

Доц. Саню Бешев

Маршрутът на Чо Ойю

Между рогопските светилища и пролетния дъжд

Настъпни най-българският празник през годината – 24 май. На специален ден е най-добре да си на специално място. Такава беше и идеята на ТД „Осогово“ – гр. Кюстендил, когато организира пътуването до три от многото светилища в Рогопите – Белинташ, Кръстова гора и Караджов камък.

Преди една година срещата ни с Рогопа планина се беше превърнала в нещо като „воден поход“ поради непрекъснатия дъжд. Прогнозата за времето и сега не беше от най-оптимистичните, но се надявахме да минем между капките.

Първата ни спирка беше на Горноводенския манастир „Св. св. Кирик и Юлита“ до Асеновград. Спокойно и величествено място, пропито със своята история и гра-

ми. Запалихме по свещичка, разгледахме наоколо, направихме снимки за спомен и се отправихме към автобуса за следващата ни спирка. На поляната пред манастира се извисяваха две секвои. Казах ни, че са на по 55 години, и някак неусетно мисълта се плъзна към секвоите от Ючбунар и конкурса „Дърво с корен 2017“, който тези гървета спечелиха.

Когато си в Асеновград, не може да не отидеш до Асеновата крепост – една от визитните картички на града. Крепостта е от времето на Второто българско царство и помни не една и две битки. Когато говорим за Асеновград, трябва да знаем, че той е с толкова много храмове, че народът го е нарекъл „Малкият Йерусалим“.

След около час път по тесните пътища на Рогопите се озовахме в село Врата, където щяхме да престим две вечери и откъдето се отива до Белинташ. Преди още да се настаним, тръгнахме към Белинташ – мистично място с много митове и легенди, разказани за него. Минахме покрай скалната фигура „Стража“, който безмълвен ни пусна да продължим пътя си към светилището. Изкачихме се по метална стълба и се озовахме на платото. Не знам колко от митовите са верни, но енергията и магията на това място се почувства от всеки.

Върнахме се обратно до автобуса и отидохме да организираме вечерта си – музика, танци и китара.

За втория ден бяхме оставили похода до Кръстова

гора и Караджов камък. С автобуса отидохме до изходния пункт – съседното село Мостово, като пред селото спряхме, за да видим откъде носи името си. Реката, която преминава през него, беше направила скален мост, докато си е проправяла пътя надолу. Уникално природно образование, родено от сблъсъка на две могъществата – вода и скала.

От село Мостово до Кръстова гора се стига за около час и половина. Всеки се потопи в своите очаквания и преживявания за това свято място. Старата църква „Света Троица“ пази духа на времето, докато новата и алеята с параклисите ни връща в днешния ден. Разгледахме наоколо на спокойствие. Наляхме си вода от аязмо „Гълъбичката“, който

искаше, отпрати своята молитва пред Светия кръст в края на алеята и отново с раниците на гръб – към Караджов камък. До него разстоянието е 5 километра и след около час и половина би трябвало да сме там. Но времето беше решило друго. Когато бяхме на около 20 минути от светилището, започна силна буря. Веднага тръгнахме към село Мостово, загърнати в дъждобрани и с обещание да се върнем при по-хубаво време. Страхотна гръмотевица ни напомни, че сме взели правилното решение – надолу в ниското. Светилището на мъртвите днес не пожела да се срещнем.

Мокри и щастливи, се прибрахме в къщите за гости.

Тръгвайки си обратно към Кюстендил, бяхме решили да отскочим до Бекови ска-

ли – едно от най-обзорните места в прекрасната ни Родина. Намират се до село Равногор, което е на около 17 километра от Брацигово, горе в планината. От скалите се открива чудна гледка към язовир „Въча“. Но понеже времето отново изглеждаше сърдито, решихме да оставим за друг път това изживяване.

Прибирайки се, се отбихме до село Белчин, за да разгледаме Цари Мали град, едно място с различно усещане за природа и история.

Така между рогопски светилища и пролетен дъжд посрещнахме и изпратихме най-българския празник – 24 май.

Любомир Младенов,
Бодач към ТД „Осогово“,
гр. Кюстендил

В САЙТА

НА BTS -

www.btsbg.org

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на BTS и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на BTS.

Планинска спасителна служба

При нещастен случай

дежурни телефони:

GSM: 1470

за абонати на MTel и VIVACOM

0887 100 237/238

- за абонати на останалите оператори;

02 963 2000 - стационарен телефон

Централен дежурен пост,

свързан с телефон 112

www.pss-bg.bg

Издава: БЪЛГАРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ

Адрес на редакцията:

1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427

Тел: 02/ 93 00 680; 0882 966 134; ISSN-0205-0943

www.btsbg.org

Ако изпращате текстове по електронната поща, дублирайте задължително на двата адреса: exobts@gmail.com и на emateina@gmail.com

В редакцията не се приемат ръкописни текстове.

Последен срок за получаване на материали - 30-о число на месеца.

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Емилия Матеина

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Саню Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; доц. Кънчо Долапчиев, Елисавета Първанова, м. с. по алпинизъм, Йордан Йорданов - експерт „Хижи и маркировка“ в BTS, Константин Койнов – ориентировач, генерален секретар на Българската федерация по ориентирване

Графично оформление и предпечат: Петя Бабукова

Печат: "Алианс ПРИНТ"

Среща на членовете на Балканския планинарски съюз в гр. Бурса, Турция

От 11 до 13 май 2018 г. в гр. Бурса, Турция, се проведе Генералната среща на Балканския планинарски съюз. В нея взеха участие всички членове на Съюза: Албания, България, Гърция, Македония, Сърбия, Словения, Босна и Херцеговина, Хърватия,

Черна гора и домакините от Турция. В срещата се включиха традиционно и колегите от Чехия.

Встъпителни речи произнесоха президентът на Балканския планинарски съюз (БПС) проф. Йовица Угриновски и президентът на Европейската асоциация за пешеходен туризъм Бо-

рис Мичич. Новоизбраният президент на Турската планинска асоциация проф. д-р Ерзан Башар поднесе приветствие от името на домакините.

Участниците бяха запознати с протокола от срещата в Колашин през 2017 г. Последваха презентации и разисквания по следните теми:

Балканско състезание по ориентиране 2017 г.; Словения – Хърватия - Сърбия – купа за катерене 2017 г.; Балкански планини за млади планинари; Балканско състезание по планинско ориентиране 2018 г.; Експедиция до Монблан 2018 г.; Експедиция на БПС 2019 г.; Семинар с инструктори-

те по катерене от БПС; Планински веломаршрути; Катерене за всеки; Представяне на книжката, печатите и марките на движението „10-те балкански върхове“ от Зорница Радонова, изпълнителен секретар на БТС; Взаимодействие на БПС с Европейската асоциация за пешеходен ту-

ризм и взаимодействие на БПС с Европейската асоциация на планинарските организации със седалище Мюнхен.

Президентът на БПС Йовица Угриновски официално закри срещата и благодари на всички участници за добрата атмосфера и сътрудничество.

Жените на обединена Европа изкачват заедно Черни връх на Витоша

Българският туристически съюз организира представително изкачване на Черни връх (2290 м) на Витоша на 30 юни 2018 г. по повод приключването на Българското председателство на Съвета на ЕС и предаването му на Република Австрия. Освен на този значим факт, проявата е посветена и на 145-годишнината от рождението на Алеко Константинов – патрон на нашия Съюз. Видният български публицист, юрист и общественник избра през далечната 1895 г. за рождено място на организирания туризъм в България най-високия връх на Витоша. Това става само 38 години след създаването на първото Алпийско дружество през 1857 г. в Лондон и близо 100 години след първото изкачване на връх Монблан (4810 м) в Алпите от Жак Балма и Мишел Пикар на 8 август 1786 г. През 1808 г. за първи път жена - францужойката Мари Пароди, изкачва връх Монблан и това безспорно се превръща в триумф на женския алпинизъм. Когато се честваха 200 години от това знаменателно събитие през 2008 г., Франция пое председателството на съвета на ЕС на 1 юли 2008 г. и по този повод бе организирано представителното мероприятие „Жените на Европа изкачват заедно връх Монблан“. Тази година се навършват 10 години от забележителното събитие. Във връзка с всичко това ние решихме да поканим отново жените от страните членки на ЕС заедно да изкачим на 30 юни най-високия връх на символа на нашата столица – планината Витоша. Там, сред необятността и величието на българската планина, отвисоко ще отправим смело поглед напред към бъдещето на европейската ни общност, ще се насладим на невероятно красивата ни природа, като заедно с това ще споделим и тревогите си за нейното опазване, ще заявим принципите за солидарност и заедност и ще потвърдим стремежа и усилията си за доброто развитие на обединена,

устойчива и просперитизираща Европа.

Бяха изпратени писма-покани за участие до всички посолства на страните членки на ЕС, както и до: председателя на НС на Република България г-жа Цвета Караянчева, президента на Република България г-н Румен Радев, до вицепрезидента на Република България г-жа Илияна Йотова, министър-председателя на Република България г-н Бойко Борисов, кмета на Столичната община г-жа Йорданка Фандъкова, министъра на туризма Никола Ангелкова, министъра на Българското председателство на Съвета на ЕС г-жа Лиляна Павлова, министъра на правосъдието г-жа Цеца Цачева, до вицепремиера и министър на външните работи г-жа Екатерина Захариева, министъра на младежта и спорта г-н Красен Кралев, зам.-министъра на младежта и спорта г-жа Ваня Колева, началника на политическия кабинет на министъра на младежта и спорта г-жа Айлин Дахилова-Василева, зам.-министъра на образованието и науката г-жа Таня Михайлова, началника на РУО към МОН г-жа Ваня Кастрева, зам.-министъра на туризма г-жа Ирена Георгиева, зам.-министъра на труда и социалната политика г-жа Султанка Петрова, зам.-министъра на труда и социалната политика г-жа Зорница Русинова, зам.-министъра на труда и социалната политика г-жа Росица Димитрова, главния директор на Главна дирекция „Туристическа политика“ г-жа Лиляна Арсова, председател на СОС г-н Елен Герджиков, до Фондация „София - европейска столица на спорта 2018“, председателя на Парламентарната комисия по въпросите на децата, младежта и спорта

г-н Славчо Атанасов и други. Покана бе отправена и до: БТА, Дарик радио - Спортна редакция, Екатерина Борисова - БНР, Василена Матакиева - БНТ, Милена Драгийска - Денчева - изпълнителен директор на ЛИДЛ България, ERA - Европейска асоциация за пешеходен туризъм, EUMA - Европейска планинска асоциация, UIAA - Международна федерация по катерене и планинарство, ВМУ - Балкански планинарски съюз.

До този момент са потвърдили участието си: г-жа Екатерина Захариева - вицепремиер и министър на външните работи на Р България; г-жа Женевиер Хаузер - съпруга на посланика на Р Австрия; г-жа Беа тен Тъшър - посланик на Кралство Нидерландия; г-жа Антонела Ренци - съпруга на посланика на Р Италия; представител от Полша; г-жа Лиляна Арсова - главен директор на Главна дирекция „Туристическа политика“ към Министерството на туризма; г-жа Даниела Ненкова - гържавен експерт в Главна дирекция „Туристическа политика“ към Министерството на туризма; г-жа Ваня Колева - зам.-министър на младежта и спорта; Айлин Дахилова-Василева - началник на политическия кабинет на министъра на младежта и спорта; Виктория Славова - директор на дирекция „Европейски програми“ към Министерството на младежта и спорта.

От Посолството на Кралство България и Кралство Испания няма да могат да пратят участник поради натовареността си програма, но изразиха пълната си подкрепа и съпричастност към събитието.

Програмата на проявата:
29.06.2018 г.

15.00 ч. - среща в залата на петия етаж на Министерството на младе-

жта и спорта, бул. „Васил Левски“ № 75, пресконференция и техническа конференция;

16.00 ч. – поднасяне на цветя на морената на Алеко Константинов пред Народния театър „Иван Вазов“ и поздрав от Йодлеровия състав към хор „Планинарска песен – Филип Аврамов“;

17.00 ч. – поднасяне на цветя пред паметника на Алеко Константинов на бул. „Витоша“, фотографии и тръгване за х. „Алеко“ на Витоша, пристигане, настаняване и вечеря (поздравления от племенника на Алеко Константинов и представителни лица);

18.00 ч. тръгване за хижа „Алеко“ на Витоша.

30.06.2018 г.

9.30 ч. – сборен пункт пред х. „Алеко“ за изкачване на Черни връх;

11.30 ч. - вече сме на Черни връх! Поднасяне цветя на паметната плоча на Алеко Константинов;

12.00 ч. – поздравления към участниците и връчване на сертификати за изкачването на Черни връх;

12.30 ч. – връщане към хижа „Алеко“, поздравления, плакети, подаръци, сувенири, книги за участниците;

01.07.2018 г.

8.00 ч. – закуска и отпътуване за София (за групата, нощуваща на х. „Алеко“). На път за летището ще има панорамна обиколка на София с автобус.

Програмата е публикувана и на официалната уеб страница на ERA (Европейска асоциация за пешеходен туризъм).

Очакваме и още приятели на пешеходния туризъм да се присъединят към нас и така заедно и единни да изпратим нашето убедително послание, с което България да стане още по-желана дестинация и един много по-популярен и силен български туристически съюз!

Искра Чернева
Елисавета Първанова